

samk

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

JOUNI PISKONEN

Bitcoin ja piensijoittaja

LIIKETALouden TUTKINTO-OHJELMA
2023

TIIVISTELMÄ

Piskonen, Jouni: Bitcoin ja piensijoittaja
Opinnäytetyö, AMK
Liiketalouden tutkinto-ohjelma
Toukokuu 2023
Sivumäärä: 48

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa lisätietoa suomalaiselle piensijoittajalle Bitcoinista, sen potentiaalista sijoitustoiminnassa sekä siitä, miten se vertautuu perinteisempiin sijoitusinstrumentteihin. Opinnäytetyön lähtökohtana oli tuottaa ohje tai opas lukijalle, joka on kiinnostunut tutkimaan Bitcoinia mahdollisena osana sijoitusportfoliotaan tai varallisuudenhoitoaan.

Aiheen käsittely aloitettiin Bitcoinilla ja sen historialla. Teorian kautta käytiin ensin läpi Bitcoinin kehityksen vaiheita, merkittävimpiä ominaisuuksia sekä Bitcoinin olennaisena osana liittyvää lohkoketjuteknologiaan. Tämän jälkeen opinnäytetyössä käsiteltiin vertailtavat instrumentit, jotka rajattiin arvopapereihin. Rajaus tehtiin perustellen niin, että arvopaperi-instrumentit olivat lähempänä Bitcoinia saatavuudeltaan sekä likviditeetiltään ja sijoittamisprosessit muistuttivat jonkin verran toisiaan. Rajauksen ulkopuolelle jätettiin siis esimerkiksi kiinteistöt, hyödykkeet ja muut vastaavat sijoitusinstrumentit.

Teorian kautta instrumenttien käsittelyn lisäksi opinnäytetyössä suoritettiin kvantitatiivisella menetelmällä toteutettu tutkimus, jossa suomalaisilta piensijoittajilta pyydettiin vastauksia sijoitustoimintaan ja Bitcoiniin liittyen kyselylomakkeen avulla. Kyselyn tulokset osoittivat, että suomalainen piensijoittaja pitää Bitcoinia melko korkea riskisenä, volatiilina ja spekulatiivisena sijoitusinstrumenttina. Vastausten perusteella todettiin, että suomalainen piensijoittaja ei todennäköisesti tule käyttämään Bitcoinia sijoitustoiminnassaan lähitulevaisuudessa, joskin kyselyyn vastanneiden joukosta löytyi myös positiivisesti Bitcoinin suhtautuvien vastaajien vähemmistö.

Bitcoinin todetaan olevan vielä jokseenkin vieras käsite suomalaiselle piensijoittajalle, suhtautumisen siihen olevan jokseenkin skeptinen ja jatkotutkimukselle esitetään uusia mahdollisuuksia ja mahdollisia kehittämiskohteita.

Avainsanat: Bitcoin, virtuaalivaluutta, sijoittaminen, varainhoito, rahastot, osakkeet

Abstract

Piskonen Jouni: Bitcoin and retail investor
Bachelor's thesis
Bachelor of Business Administration
May 2023
Number of pages: 48

The purpose of this thesis was to create additional information to Finnish retail investors on Bitcoin, its potential as an investment vehicle, and how it compares to more traditional financial instruments. The starting point of this thesis was to create a guide or manual for readers who are interested in exploring Bitcoin as a possible instrument part of their investment portfolio or wealth management.

The topic was approached by first addressing Bitcoin and its history. Through theory, the development phases of Bitcoin, its most significant characteristics, and its essential connection with blockchain technology were first covered. After this, the thesis dealt with comparable instruments, which were limited to securities. The reasoning for this limitation was that securities were closer to Bitcoin in terms of accessibility and liquidity, and their investment processes were somewhat similar. Therefore, real estate, commodities, and other similar investment instruments were left outside the scope of this thesis.

In addition to covering the instruments through theory, a quantitative research method was employed in the form of a survey sent to Finnish retail investors, seeking answers related to investment activities and Bitcoin. The survey results showed that Finnish retail investors consider Bitcoin to be a relatively high-risk, volatile, and speculative investment instrument. Based on the responses, it was concluded that Finnish retail investors are unlikely to use Bitcoin in their investment activities in the near future, although there were also minority respondents who expressed positive attitudes towards Bitcoin.

Bitcoin was found to be a relatively unfamiliar concept to Finnish retail investors, with a somewhat skeptical attitude towards it. This thesis then suggests new possibilities and potential areas for improvement for further research.

Keywords: Bitcoin, virtual currency, investing, wealth management, funds, stocks

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA MENETELMÄT	7
2.1 Opinnäytetyöongelma.....	7
2.2 Teoreettinen viitekehys.....	7
2.3 Käytettävät menetelmät.....	9
3 BITCOIN	10
3.1 Bitcoinin historia	10
3.2 Lohkoketjut.....	10
3.3 Mikä on Bitcoin?	11
3.4 Bitcoin sijoitusinstrumenttina, kryptorahastot (ETF) ja hinnanvaihtosopimukset (CFD)	12
3.5 Verotus	13
4 PERINTEISET SJOITUSINSTRUMENTIT	14
4.1 Perinteiset sijoitusinstrumentit verrokkina Bitcoinille	14
4.2 Osakkeet	16
4.3 Rahastot ja OMX Helsinki 25 -indeksi	16
4.3.1 Osakerahastot	17
4.3.2 Yhdistelmärahastot	18
4.3.3 ETF-rahastot.....	18
4.3.4 Verotus	19
5 BITCOIN JA PERINTEISET SJOITUSINSTRUMENTIT	20
5.1 Vertailtavat instrumentit	20
5.1.1 OP-Maltillinen	20
5.1.2 Nordnet Indeksirahasto Suomi ESG	21
5.1.3 Nordea.....	21
5.2 Riskit.....	22
5.3 Kulut	24
5.4 Tuottokehitys	27
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	31
6.1 Tutkimusmenetelmä ja toteutus.....	31
6.1.1 Aineiston analysointi	32
7 TULOKSET	32
7.1 Vastaajien demografinen jakauma ja varallisuus.....	32
7.2 Kokemus sijoittajana, riskinsietokyky.....	36
7.3 Bitcoin, kokemukset ja näkemykset.....	37

8 OMA POHDINTA	41
8.1 Tulosten yhteenveto ja arviointi	41
8.2 Opinnäytetyöprosessin arviointi.....	42
LÄHTEET.....	44
LIITE 1: KYSELYSSÄ ESITETYT KYSYMYKSET	47

1 JOHDANTO

Rahoitukseen ja sijoittamiseen suuntautuvan liiketalouden tutkinto-ohjelman opinnäytetyöni aiheena on Bitcoin ja sen potentiaali osana piensijoittajan varallisuudenhoitoa.

Bitcoin on saanut paljon huomiota mediassa ja sen asema finanssimaailmassa on viimeisten vuosien aikana alkanut vakiintua. Bitcoin on sijoitusinstrumenttina kuitenkin yhä jokseenkin hankalasti saatavilla, eikä se välttämättä kuulu vielä monenkaan piensijoittajan työkaluihin varallisuutta hoidettaessa. Bitcoin on yhtä lailla myös monelle täysin vieras käsite ja siihen liittyy paljon kysymyksiä ja epätietoisuutta, väärääkin tietoa ja ennakkoluuloja.

Opinnäytetyössäni pyrin käsittelemään Bitcoinia yleisesti ja tutkimaan sen ominaisuuksia ja potentiaalia osana piensijoittajan sijoitusportfoliota peilaten sen ominaisuuksia ja historiallista kehitystä perinteisempiin sijoitusinstrumentteihin, kuten osakkeisiin ja rahastoihin.

Opinnäytetyöni tarkoitus on luoda uutta tietoa Bitcoinin potentiaalista osana piensijoittajan sijoitussalkkua hoitaessaan omaa varallisuuttaan sekä selvittää, kuinka hyvin Bitcoin tunnetaan ja minkälaisena sen potentiaali sijoitusinstrumenttina koetaan suomalaisten piensijoittajien keskuudessa. Opinnäytetyöni tarkoitus on toimia oppaana tai ohjeena ja tarjota lisätietoa Bitcoinista piensijoittajalle, joka haluaa etsiä lisätietoa Bitcoinin käytön tai käyttämättä jättämisen perusteeksi sijoitustoiminnassaan. Aiheen käsittelyä sujuvoittaakseni vertailen Bitcoinia perinteisiin piensijoittajan instrumentteihin ja pyrin näin helpottamaan erilaisten ominaisuuksien hahmottamista.

2 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA MENETELMÄT

2.1 Opinnäytetyöongelma

Opinnäytetyöongelmana opinnäytetyössäni on selvittää Bitcoinin potentiaalia osana piensijoittajan sijoitussalkkua. Pyrin käsittelemään ongelmaa käytännönläheisesti avaamalla sitä, kuinka piensijoittaja voi sijoittaa Bitcoinin sekä käsittelemällä asioita, joita Bitcoin voi tuoda piensijoittajan sijoitussalkkuun tutkimalla sen ominaisuuksia sekä historiallista kehitystä. Vastaamalla tähän ongelmaan pyrin tuottamaan lisää tietoa Bitcoinista ja sen käytöstä, sekä Bitcoinin liittyvistä hyödyistä, haasteista ja riskeistä.

Tarkoitukseni on tarjota piensijoittajalle mahdollisuus tutustua ja analysoida Bitcoinia sijoitusinstrumenttina ja luoda tietoa tukemaan piensijoittajan päätöksentekoa Bitcoinin käytöstä, tai käyttämättä jättämisestä, sijoitustoiminnassaan käsittelemällä Bitcoinia teorian avulla, vertaamalla sitä perinteisiin suomalaisen piensijoittajan suosituimpiin työkaluihin sekä kyselyn avulla valottamaan suomalaisten piensijoittajien näkemystä Bitcoinista.

2.2 Teoreettinen viitekehys

Tuottaakseni vastauksia opinnäytetyöni ongelmaan koen, että ongelmaa on lähestyttävä kahdelta eri kannalta. Ensin näen tärkeänä käsitellä teorian avulla Bitcoinia sekä lohkoketjuja ja niihin liittyviä ominaisuuksia sekä sitä, miten Bitcoin käyttäytyy sijoitusinstrumenttina. Opinnäytetyöni kohdeyleisönä ovat suomalaiset piensijoittajat ja pyrin käsittelemään teoriaa piensijoittajalle relevanteista lähtökohdista. Toiseksi kerään suomalaisilta piensijoittajilta kokemuksia ja näkemyksiä Bitcoinista kyselyn avulla selvittääkseni, miten suomalainen piensijoittaja suhtautuu Bitcoinin ja sen mahdolliseen käyttöön sijoitussalkussaan.

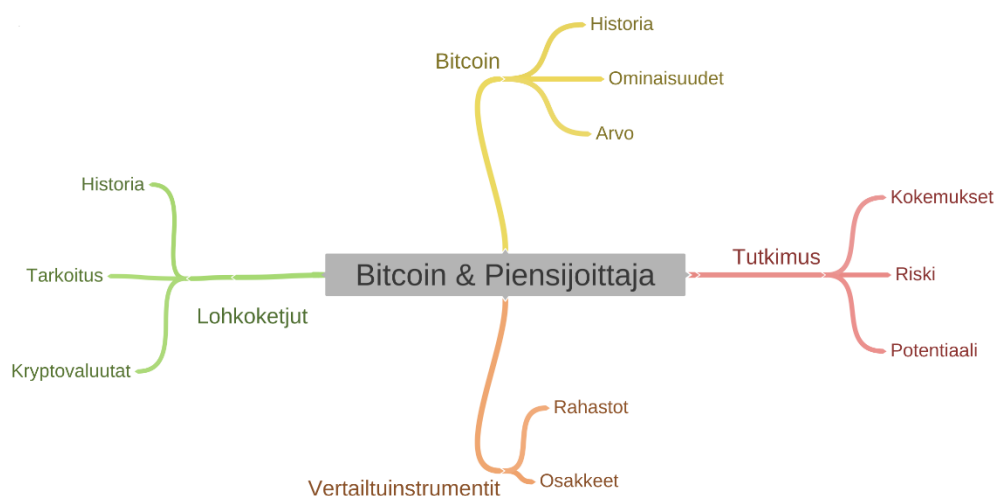
Teorian avulla pyrin vastaamaan tärkeisiin ja hyvin perustavanlaatuisiin kysymyksiin. Mikä on Bitcoin, mihin tarkoitukseen se on luotu ja miten se käyttäytyy sijoitusinstrumenttina. Tämän lisäksi myös Bitcoinin historian käsitteleminen on mielestäni olennaista, jotta muodostuu ymmärrystä siitä, miten Bitcoin on

kehittynyt elinkaarensa aikana. Lohkoketjuteknologian avaaminen ja käsittely on olennainen, joskin haastava osa tätä teoriaa. Lohkoketjujen ymmärtäminen on jokseenkin olennaista, kun pyritään tutkimaan Bitcoinin ja sen ominaisuuksia. Samalla kuitenkin on syytä huomata, että en pidä syvällistä kryptologian ja lohkoketjujen käsittelyä relevanttina tämän opinnäytetyön kohdeyleisön, suomalaisen piensijoittajan, kannalta.

Varsinaisen teorian käsittelyn jälkeen kerään kokemuksia ja näkemyksiä suomalaisilta piensijoittajilta ja tutkin millaisia kokemuksia heillä on Bitcoinista sekä sitä, millaisena Bitcoinin potentiaali sijoitusinstrumenttina nähdään. Pyrin vastaamaan esimerkiksi siihen, millaisena Bitcoinin volatilitteetti koetaan tai nähdäänkö Bitcoin korkean tai matalan riskin instrumenttina.

Teorian ja sijoittajilta kerätyn informaation perusteella pyrin kokoamaan vastauksen opinnäytetyöongelmaani ja määrittelemään, millainen sijoitusinstrumentti Bitcoin piensijoittajan näkökulmasta on ja tuoda esiin piensijoittajan näkökulmasta tärkeitä asioita sijoituspäätösprosessin tueksi.

Koen tärkeäksi painottaa, että tarkoituksenani ei ole antaa sijoitusneuvoja tai ohjeita siitä, mihin tai miksi tiettyjä sijoitusinstrumentteja tulisi käyttää tai jättää käyttämättä. Opinnäytetyöni keskittyy vain Bitcoinin potentiaalın kartoittamiseen sijoitusinstrumenttina sekä suomalaisen piensijoittajan näkemyksen tutkimiseen pyrkien tarjoamaan tietoa piensijoittajalle ja Bitcoinista kiinnostuneille.

Kuvio 1. Opinnäytetyöongelman pohdinta.

2.3 Käytettävät menetelmät

Lähden ratkaisemaan opinnäytetyöni ongelmaa käyttämällä määrällisen, eli kvantitatiivisen tutkimuksen menetelmiä. Kvantitatiivisella tutkimuksella pyritään tutkimaan ja kuvaamaan koettuja ilmiötä ja mittaamaan todellisuutta yksilöstä riippumatta. Tarkoituksena on määrällisen tutkimuksen menetelmien avulla muodostaa kokonaiskuvaa esimerkiksi ihmisten kokemuksista ja näkemyksistä tiettyä ilmiötä kohtaan ja tutkia kuinka nämä kokemukset jakautuvat tutkittavien ihmisten kesken. (Vilka, 2021, s. 14.)

Määrällinen tutkimus valikoitui menetelmäksi opinnäytetyöongelman pohjalta ja pyrkimyksestä tutkia Bitcoinin käyttökokemuksia sijoitustoiminnassa sekä tarjota lisää tietoa niiden käytöstä. Osana määrällistä tutkimusta pyrin ensin teorian ja erilaisten apukysymysten avulla hahmottamaan ja määrittämään perusasioita Bitcoinin liittyen. Tällä tarkoitukseni on selkeyttää ja helpottaa opinnäytetyöni lukemista ja auttaa lukijaa ymmärtämään aineistoista tehtyä analyysia koko opinnäytetyön ajan.

Teoriaa tukeva aineisto kerätään kirjallisuudesta sekä luotettavista verkkolähteistä. Tämän lisäksi pyrin vastaamaan opinnäytetyöongelmaani keräämällä vastauksia suomalaisilta piensijoittajilta kyselylomakkeen avulla. Aineiston keruu tapahtuu kartoittavan tutkimuksen metodeja käyttäen.

Tutkimuksessa pyritään kuvaamaan ja määrittelemään ilmiötä, tässä tapauksessa piensijoittajan sijoitustoimintaa ja Bitcoinia. Kartoittavan tutkimuksen avulla pyritään tuomaan esiin uusia näkökulmia ja luokittelemaan sekä luomaan malleja tutkittavasta kohteesta. (Vilka, 2021, s. 14.) Kyselyn vastaajien valinta on tärkeä osa opinnäytetyötä ja vastaajat tulee valita siten, että aineistoa tulisi mahdollisimman laajalti ja että kyselyssä käsiteltävät teemat; Bitcoin ja sijoittaminen, olisivat alustavasti jo vähintään jokseenkin tuttuja haastateltaville, samalla kuitenkin välttäen otoksen vääristymistä suhteessa perusjoukkoon.

3 BITCOIN

3.1 Bitcoinin historia

Bitcoin on vuonna 2009 luotu digitaalinen valuutta, joka toimii hajautetussa verkossa. Tätä verkkoa kutsutaan lohkoketjuksi, jonka peruseriaatteet käsitellään jäljempänä.

Bitcoinin kehittäjä ja julkaisija tunnetaan pseudonyymillä Satoshi Nakamoto. Tarkkaa tietoa siitä kuka tai keitä pseudonyymien takana on, ei ole. Bitcoinin historian voidaan katsoa alkavan vuodesta 2008, jolloin Satoshi Nakamoto julkaisi dokumentin "Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System".

Tässä dokumentissa Satoshi Nakamoto esitteli uuden elektronisen täysin hajautetussa verkossa, lohkoketjussa, toimivan maksujärjestelmän. Maksujärjestelmän eduiksi Nakamoto kertoi lohkoketjussa tapahtuvan maksuliikenteen läpinäkyvyyden ja täten turvallisuuden, sekä kolmansien- tai välittäjäosapuolten puuttumisen, minkä avulla valuuttaa voidaan muun muassa siirtää valtion rajojen yli ilman erilaisia kuluja ja valuuttamuunnoksia täten vähentäen käyttäjälleen koituvia kuluja ja kolmansien osapuolien valtaa yksilön varallisuuden, tässä tapauksessa rahan, hallinnassa. (Nakamoto, 2008.)

3.2 Lohkoketjut

Lohkoketjut ovat pohjimmiltaan hajautettuja digitaalisia tilikirjoja, jotka mahdollistavat erilaisten tapahtumien tallennuksen läpinäkyvästi varmistuen siitä, että niiden sisältöä ei päästä luvattomasti muokkaamaan. Lohkoketjun hajautus perustuu siihen, että kaikki sen käyttäjät voivat osallistua lohkoketjun, digitaalisen tilikirjan, tallennukseen, varmennukseen ja päivitykseen. Verkkoon liittyneitä toimijoita kutsutaan "solmuiksi", engl. "node". Järjestelmän tarkoituksena on varmistaa, ettei kukaan yksittäinen osapuoli pysty varmentamaan lohkoketjuun lisättyjä tapahtumia, sillä uuden tapahtuman lisäämiseksi lohkoketjuun tulee kaikkien solmujen hyväksyä se yhteisesti (Nakamoto, 2008).

Lohko puolestaan on tietty määrä varmennettuja tapahtumia tässä digitaalisessa tilikirjassa. Kun lohko sisältää tietyn määrän tapahtumia joiden määrä vaihtelee riippuen siitä, millainen lohkoketju on kyseessä, syntyy uusi lohko, johon edellinen lohko liitetään käyttäen ”hash” termillä kutsuttua koodia. Tämän jälkeen lohkot muodostavat ketjun. ”Hash” koodauksen tarkoituksena on varmistaa, että verkon varmentamat tapahtumat lohkoissa tallentuvat ja linkittyvät toisiinsa, jotta lohkoketjuun ei voida tehdä jälkikäteen muutoksia ilman, että koko lohkoketju katkeaa (Swan, 2015, s. 35–37).

3.3 Mikä on Bitcoin?

Bitcoin toimii edelleen alkuperäisen käyttötarkoituksensa mukaisesti sähköisenä lohkoketjussa toimivana maksujärjestelmänä, jonka vaihdon välineenä toimii Bitcoin. Bitcoin on näin täysin digitaalinen eikä sitä täten voi omistaa fyysisesti.

Bitcoinia voi käytännössä hankkia kahdella eri tavalla. Ensimmäinen ja alati haasteellisemmaksi muodostuva tapa on louhiminen. Louhimisella tarkoitetaan lohkoketjun päivittämiseen osallistumista ja tästä palkkioksi Bitcoinien saamista (Nakamoto, 2008).

Vaihtoehtoisesti Bitcoinia voi hankkia erilaisten kryptovaluuttapörssien kautta. Kryptovaluuttapörssit ovat peruseriaaltaan mitä tahansa markkinapaikkoja muistuttavia pörssiejä, joissa kryptovaluuttoja voi hankkia Fiat-valuutalla siirtämällä pörssiin rahaa, esimerkiksi luottokortin tai pankkisiirron avulla (Coinbase, 2023).

Bitcoinin omistaja voi käyttää Bitcoinia esimerkiksi maksaakseen ostoksiaan verkkokaupoissa kuten millä tahansa muullakin valuutalla, mikäli verkko-kauppa vastaanottaa Bitcoinia maksuvälineenä. Bitcoinia voidaan käyttää myös työkaluna kansainvälisissä rahansiirroissa. Tässä ajatuksena on se, että Bitcoinia käyttämällä pyritään säästämään kuluissa, joita perinteisistä siirroista koituu erilaisten vaihto- ja välityspalkkioiden muodossa (Swan, 2015, s. 21–24). Maksuvälineenä Bitcoin on kuitenkin saanut kritiikkiä hintavakauden puuttumisesta sen arvon vaihdellessa hetkittäin rajustikin. Tämän lisäksi sitä on

kritisoitu sääntelyn tai regulaation puutteesta sekä sen yhdistämisestä laittoon käyttötarkoituksiin (Yermack, 2014, s. 17).

3.4 Bitcoin sijoitusinstrumenttina, kryptorahastot (ETF) ja hinnanvaihtosopimukset (CFD)

Opinnäytetyöni kannalta olennaisin käyttötarkoitus Bitcoinille on sen hankkiminen sijoitusinstrumentiksi. Kun Bitcoinia hankintaan sen käyttämiseksi puhtaasti sijoitusinstrumenttina ei sitä tällöin ole tarkoituksenakaan käyttää maksuvälineenä. Bitcoinin hankkiminen sijoitusinstrumentiksi onnistuu samalla tavalla joko pörssistä hankkimalla tai louhimalla, kuten aiemmassa kappaleessa eriteltiin. Sen sijaan, että Bitcoinin omistaja käyttäisi Bitcoinia maksuvälineenä, hän voi säilyttää sitä Bitcoinille tarkoitettuun erillisessä lompakossa, jonka digitaalisen version kryptovaluuttapörssit tarjoavat käyttäjilleen. Lompakkoja on muutamia erilaisia ja niistä todettakoon, että yleisin tapa Bitcoinin säilyttämiseen on kryptovaluuttapörssin tarjoama lompakko, jonka kryptovaluuttapörssi tavanomaisesti avaa automaattisesti uudelle asiakkaalleen.

Kryptovaluuttapörssistä suoraan Bitcoinin hankkimisen lisäksi Bitcoiniin on mahdollista sijoittaa erilaisten rahastojen avulla, jotka ovat yleistyneet etenkin viimeisten vuosien aikana merkittävästi. Erittelen seuraavaksi kaksi toisistaan hieman poikkeavaa tapaa sijoittaa Bitcoiniin rahastojen avulla.

Ensimmäisenä käsitellään tavalliset tai perinteiset Bitcoin-rahastot. Näiden peruseriaate on, että asiakas ostaa rahastoa myyvältä taholta, usein pankilta tai vastaavalta toimijalta, osuuden rahastosta. Yleisesti rahastojen ominaisuuksia käsitellään tässä opinnäytetyössä tuonnempana.

Bitcoin-rahasto sijoittaa nimensä mukaisesti rahaston varoja Bitcoiniin. Erilaisia Bitcoin-rahastoja on useita mutta peruseriaatteena on, että asiakas saa altistuksen Bitcoinin arvon vaihtelulle hankkimatta itse suoraan Bitcoinia. Rahastot voivat olla rakenteeltaan erilaisia. Markkinoilta löytyy esimerkiksi perinteisiä sijoitusrahastoja, hedge-rahastoja tai sekä muun tyyppisiä sijoitusrahastoja. Ajatus kaikkien näiden takana on kuitenkin altistus hinnanvaihtelulle ilman, että sijoittaja hankkii itse suoraan Bitcoinia. (Grayscale, 2023; Osprey Funds, 2023).

Toinen vaihtoehto rahastojen kautta Bitcoinin sijoittamiseen ovat ETF:t, Exchange Traded Fund -rahastot, joilla tarkoitetaan pörssinoteerattuja rahastoja. ETF eroaa perinteisestä rahastosta siten, että pörssilistauksensa kautta sillä voidaan käydä kauppaa koko pörssin aukiolon ajan ja sen hinta muodostuu reaaliaikaisesti (Nordnet Bank AB, 2023). Bitcoin ETF:t ovat tuotteina uusia, ensimmäiset Bitcoinin sijoittavat ETF:t laskettiin markkinoille Kanadassa ja Yhdysvalloissa vuonna 2021. Bitcoinin ja muihin kryptovaluuttoihin sijoittavat ETF:t eivät lähtökohtaisesti sijoita suoraan Bitcoinin vaan toimivat futuuripohjaisesti, mikä heikentää niiden käytettävyyttä piensijoittajalle etenkin, jos tarkoituksena on saada altistusta Bitcoinin arvon vaihtelulle pitkällä aikahorisontilla. (Adams. M, 2023). Erilaisten ETF:ien ominaisuuksia käsitellään vielä tarkemmin tuonnempana tässä opinnäytetyössä.

Piensijoittajan on mahdollista hankkia altistusta Bitcoinin hinnanvaihtelulle myös hinnanvaihtosopimusten eli CFD (Contract for Difference) sopimusten avulla. CFD on johdannaissopimus, jossa ostaja ja myyjä sopivat maksavansa hinnanerotuksen sopimuksen toteuttamishetkellä. Tämä tarkoittaa, että CFD:n avulla sopimuksen ostaja voi hankkia altistusta alla olevan kohde-etuuden, esimerkiksi Bitcoinin tai osakkeen, hinnan muutoksille omistamatta itse kohde-etuutta. CFD sopimuksia on tarjolla useilla eri verkon kauppapaikoilla. (Investopedia, 2022).

3.5 Verotus

Bitcoinista ja muista virtuaali- tai kryptovaluutoista saaduista tuloista tulee Suomessa maksaa veroa. Bitcoinin myynnistä saadut tulot katsotaan pääomatuloksi ja nämä tulee ilmoittaa veroilmoituksella kuten muutkin pääomatulot. Verotettavaa tuloa syntyy myös silloin, kun virtuaalivaluutta vaihdetaan toiseen virtuaalivaluuttaan. Tästä tyypillinen esimerkki lienee Bitcoinin vaihtaminen Tether -virtuaalivaluuttaan, jonka arvo on sidottu Yhdysvaltain dollariin. Virtuaalivaluuttojen käyttö, niillä tavaroiden ja palveluiden hankkiminen ja laskujen maksaminen katsotaan myös tilanteiksi, joissa verotettavaa tuloa syntyy. Aiemmin mainittu virtuaalivaluuttojen louhiminen puolestaan katsotaan ansiotuloksi ja verotetaan näin ansiotulona, ei pääomatulona. Louhinnasta

aiheutuneet kulut ovat vähennyskelpoisia ja tämä on syytä ottaa huomioon, mikäli Bitcoinia on hankkinut louhimismenetelmällä.

Opinnäytetyöni kannalta olennainen verotukseen liittyvä tuote ovat CFD-sopimukset, joita aikaisemmassa kappaleessa käsiteltiin. Niiden verotuksessa on syytä huomioida, että mahdolliset CFD-kaupoista koituvat tappiot eivät ole vähennyskelpoisia ja niistä syntyvät voitot verotetaan kuten muukin pääomatulo. Jokainen kauppa käsitellään erillisenä tapahtumana mikä tarkoittaa sitä, että syntyneitä voittoja verotetaan, vaikka verovuoden aikana kaupoista olisi kokonaisuutena syntynyt enemmän tappioita kuin voittoja. (Verohallinto, 2022).

4 PERINTEISET SIJOITUSINSTRUMENTIT

4.1 Perinteiset sijoitusinstrumentit verrokkina Bitcoinille

Suomen pankin helmikuussa 2023 julkaiseman tutkimuksen mukaan suomalaisilla kotitalouksilla oli vuoden 2022 lopussa sijoitettuna n. 46 miljardia euroa suoriin noteerattuihin osakeomistuksiin, näistä n. 89 % kotimaisiin osakkeisiin. Kotimaisiin sijoitusrahastoihin kotitalouksilla oli sijoitettuna n. 30 miljardia euroa. Kaikesta sijoitusrahastojen pääomakannasta, mukaan lukien työeläkeläistien sijoitukset, osake- ja korkorahastoihin oli sijoitettuna 81 %.

Taulukko 1. Suomalaisen talletukset ja sijoitukset 2022 Q4 (Suomen pankki, 2023).

Suomalaisten talletukset ja sijoitukset (milj. Euroa), 2022Q4

	Kaikki		Kotitaloudet		Työeläke-laitokset	
	kanta(virrat)	arvostus- muutos	kanta(virrat)	arvostus- muutos	kanta(virrat)	arvostus- muutos
Suomalaisten sijoitukset						
Noteeratut osakkeet	208791	12214	46373	3777	34529	1868
	(-555)		(100)		(-477)	
kotimaisiin osakkeisiin	131851	10813	41489	3860	17181	1488
	(141)		(56)		(60)	
Velkakirjat	228072	-2247	1610	60	27578	-477
	(5612)		(424)		(2235)	
kotimaisiin velkakirjoihin	103845	-1073	851	45	3777	-30
	(1323)		(230)		(396)	

Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että suorat osakeomistukset sekä osake- ja korkorahastot ovat käteisen, jota suomalaisilla oli vuoden 2022 lopussa käyttöileillä n. 100 miljardia euroa, jälkeen suosituimpia kotitalouksien sijoitusinstrumentteja (Suomen pankki, 2023).

Opinnäytetyöni tarkoituksena on tarjota lukijalleen lisätietoa Bitcoinista sijoitusinstrumenttina ja verrata sitä perinteisiin sijoitusinstrumentteihin, joita suomalaisella piensijoittajalla on käytössään. Olen rajannut nämä instrumentit arvopapereihin ja jättänyt pois esimerkiksi hyödykkeet ja asunnot. Rajaus on tehty perustellen niin, että arvopaperi-instrumentit ovat lähempänä Bitcoinia saatavuudeltaan sekä likviditeetiltään. Arvopapereihin ja Bitcoinin on mahdollista sijoittaa matalalla alkupääomalla ja prosessit sijoittamisen aloittamisessa ovat jokseenkin samankaltaiset. Edellä mainitun tutkimuksen perusteella olen valinnut käsiteltäviksi osake- ja korkorahastot sekä suorat osakeomistukset joista ensimmäisestä esimerkkinä käytetään Helsingin pörssin OMX Helsinki 25 -indeksirahastoa. Tämän lisäksi käsittelen myös aiemmin mainittuja ETF-rahastoja yleisellä tasolla. Lopuksi käsitellään myös näiden instrumenttien verotusta.

4.2 Osakkeet

Osakkeella tarkoitetaan osakeyhtiön liikkeelle laskemaa arvopaperia. Tämä arvopaperi, osake, on todistus siitä, että osakkeen omistaja omistaa pienen, yhden osakkeen suuruisen, osan sen liikkeelle laskemasta yhtiöstä. Osakkeen omistaja omistaa siis yhtiötä ja on näin oikeutettu myös saamaan osansa yhtiön voitoista, joita yhtiöt yleensä jakavat osingon muodossa. Osakkeenomistaja on voiton lisäksi oikeutettu myös osallistumaan yhtiön päätöksentekoon, esimerkiksi osallistumalla yhtiökokoukseen (Pesonen, 2016, s. 88–89).

Näillä arvopapereilla, osakkeilla, käydään kauppaa markkinapaikoilla ja Suomessa tällainen markkinapaikka on Helsingin pörssi, jota operoi NASDAQ OMX Group. Pörssissä markkinaosapuolet voivat ostaa ja myydä yhtiöiden listattamia osakkeita sekä muita arvopapereita. Osakkeiden hinta muodostuu näin markkinapaikalla kysynnän ja tarjonnan mukaan (Pörssisäätiö, 2023).

Aiemmin esitetystä taulukosta voidaan todeta, että suomalainen piensijoittajaa suosii lähtökohtaisesti kotimaisia pörssilistattuja vaihtoehtoja sijoittaessaan suoraan osakkeisiin.

4.3 Rahastot ja OMX Helsinki 25 -indeksi

Suorien osakesijoitusten lisäksi erilaiset rahastosijoitukset ovat Suomen pankin tutkimuksen mukaan suosittuja varainhoitotuotteita suomalaisten kotitalouksia keskuudessa. Vuoden 2022 lopussa suomalaisilla kotitalouksilla oli hieman yli 35 miljardia euroa sijoitettuna erilaisiin sijoitusrahastoihin, näistä suosituimpia olivat kotimaiset, joihin sijoitettuna oli noin 30 miljardia euroa (Suomen pankki, 2023).

Piensijoittajalla on käytössään valtavat määrät erilaisia rahastoja, jotka sijoittavat erilaisiin instrumentteihin. Talouselämä julkaisi helmikuussa 2022 listan Suomen suosituimmista rahastoista 31.11.2021 mitattujen osuudenomistajien perusteella. Listan kärjestä löytyy useita erilaisia rahastoja, kärkikolmikon ollessa OP-Maltillinen, Nordnet Suomi-indeksi ja OP-Rohkea. Listalta löytyi myös rahastoja kuten Nordea Säästö 50 & 30 sekä S-Pankki varainhoito 100 ja 70 (Harma, O. 2022).

Taulukko 2. Talouselämä: Suomen suosituimmat rahastot (Harma, O. 2022).

Suomen suosituimmat rahastot

Rahasto	Osuudenomistajia 31.11.2021	Osuudenomistajia 31.12.2019
OP-Maltillinen	205071	191036
Nordnet Suomi-indeksi	188656	145000
OP-Rohkea	96010	75132
Nordea Säästö 50	71700	71898
S-Pankki Varainhoito 100	68630	..
OP-Varovainen	67047	67498
S-Pankki Varainhoito 70	64027	..
Nordea Säästö 30	63586	67460

Listan perusteella voidaan muodostaa jokseenkin luotettava arvio siitä, että suomalaiset kotitaloudet keskittyvät rahastosijoituksissaan pitkälti yhdistelmä- ja osakerahastoihin. Käyn läpi nämä erilaiset rahastotyypit muodostaakseni kokonaiskuvaa siitä, miten nämä rahastot toimivat ja miten ne vertautuvat muihin tässä opinnäytetyössä käsiteltyihin sijoitusinstrumentteihin.

4.3.1 Osakerahastot

Osakerahastolla tarkoitetaan rahastoa, joka nimensä mukaisesti sijoittaa erilaisiin osakkeisiin. Osakkeet voidaan valita esimerkiksi siten, että rahasto sijoittaa vain tietyn toimialan yrityksiin, maa- tai aluekohtaisesti, osinkotuottojen odotusten perusteella tai vaikkapa näitä kaikkia yhdistelemällä. Vaihtoehtoja onkin tarjolla suuria määriä (Pesonen, 2016, s. 143–146).

Tyypillinen esimerkki osakerahastoista on indeksirahasto, joka mukaillee seuraamaansa indeksiä. Indeksillä, esimerkkinä OMX Helsinki 25 -indeksi, tarkoitetaan Helsingin pörssin 25 vaihdetuimmasta yhtiöstä laskettua painotettua pistelukua, jonka avulla pyritään mittaamaan markkinan tai sektorin osakkeiden kokonaiskehitystä. Tässä esimerkissä OMX Helsinki 25 -indeksillä pyritään mittaamaan Helsingin pörssin kokonaiskehitystä. Painotuksia ja mittaus-tapoja on erilaisia, mutta lähtökohtaisesti indeksit pyrkivät aina toimimaan mit-tarina jonkin tietyn markkinan tai toimialan osakkeiden kehityksestä. (Nasdaq, 2023.) Indeksirahastoista esimerkkinä voidaan mainita listan Nordnet Suomi-

indeksi, joka tunnetaan nykyään nimellä Nordnet Indeksirahasto Suomi ESG. Rahaston tarkoituksena on jäljitellä OMX Helsinki 25 ESG Responsible -indeksiä ja täten se tarjoaa osuudenomistajille kyseisen indeksin mukaisen arvonnmuutoksen (Nordnet AB, 2023).

4.3.2 Yhdistelmärahastot

Yhdistelmärahasto pitää sisällään osakerahaston elementtejä, se sijoittaa siis rahaston sääntöjen mukaan tietyn määrän varoistaan eri yhtiöiden osakkeisiin. Tämän lisäksi osa yhdistelmärahaston varoista on sijoitettuna korkopapereihin. Korkopapereihin rahasto sijoittaa korkorahaston tavoin käyttämällä erilaisia ja eripituisia korkoinstrumentteja rahaston sääntöjen mukaan. Rahasto voi esimerkiksi sijoittaa lyhyisiin alle 12 kuukauden lainoihin tai pidempiin, laina-ajaltaan yli vuoden mittaisiin korkopapereihin. Korkopapereihin sijoittamalla rahasto sijoittaa siis erilaisiin, eri mittaisiin ja eri toimijoiden liikkeelle laskemiin lainoihin. Lainoja laskevat liikkeelle esimerkiksi valtiot, kunnat ja yritykset. Rahaston sääntöjen mukaan allokointi korkojen ja osakkeiden välillä voi vaihdella ja vaihtoehtoja markkinoilta löytyy useita erilaisia. (Myllyoja, N., & Kullas, E., 2020, s. 95.) Edellä mainitussa listassa tyypillisiä esimerkkejä yhdistelmärahastoista ovat OP-maltillinen ja OP-rohkea, jotka molemmat yhdistelevät sekä osake- että korkosijoituksia.

4.3.3 ETF-rahastot

ETF-rahastoja käsiteltiin hieman aikaisemmin Bitcoin -rahastojen yhteydessä. Kuten mainittu, ETF tulee sanoista Exchange Traded Fund, pörssinoteerattu rahasto. Tämä tarkoittaa, että toisinkuin perinteinen rahasto, jolle hinta laskeaan kerran päivässä, voi ETF-osuuksilla käydä kauppaa koko pörssin aukiolon ajan. Hinta ETF -osuudelle muodostuu siis reaaliaikaisesti. Tyypillisesti ETF-rahastot ovat indeksirahastoja mutta vaihtoehtoja löytyy eri toimialoille ja maanosiin sijoittavista ETF-rahastoista aivan kuten perinteisten osakerahastojen puolelta (Myllyoja, N., & Kullas, E., 2020, s. 99).

Haasteena käytettäessä ETF-rahastoja Bitcoin altistukseen nousee esiin jo aiemmin mainittu johdannaisten käyttö. ETF-rahastot käyttävät Bitcoin sijoituksissa usein johdannaispositioita, mikä tarkoittaa sitä, että rahasto ei itse suoraan omista Bitcoinia vaan siitä ja sen arvon liikkeistä johdettuja erilaisia sopimuksia.

4.3.4 Verotus

Tämän opinnäytetyön kannalta sopivinta on tarkastella edellä mainituilla sijoitusinstrumenteilla saatuja tuloja pääomatuloina ja tarkastella niiden verotusta pääomatuloverotuksen kautta. Erikseen käsittelen vielä osinkoihin liittyvän verotuksen. Tässä kohdassa jätetään huomioimatta osakesäästötiliä (OST) käyttämällä saatavat mahdolliset hyödyt, jotta vertailu Bitcoinin olisi tasavertaisempi.

Pääsääntö on, että varallisuuden, kuten osakkeiden tai rahastojen tuottamat tulot, luovutusvoitot ja vastaavat, katsotaan pääomatuloksi. Pääsääntöisesti pääomatuloa verotetaan vuonna 2023 yksinkertaisella kaavalla siten, että 30 000 euroon asti pääomatulosta maksetaan kiinteä 30 % veroa. 30 000 euron ylittävältä osalta maksetaan 34 % veroa. Piensijoittaja voi, toisin kuin tietyissä esimerkeissä Bitcoinin kanssa, vähentää vahvistettuja tappioita saman tulolajin tulon verotuksesta. Poikkeuksena mainittakoon, että mikäli omistuksia on kalenterivuoden aikana myyty enintään 1000 eurolla ei myyntivoitoista tarvitse maksaa veroa.

Kotimaisten listattujen osakkeiden osinkojen verotus tapahtuu samaa 30 %:n ja 34 %:n kaavaa käyttäen siten, että 85 % listatun osakkeen osinkotulosta katsotaan veronalaiseksi pääomatuloksi ja 15 % verottomaksi tuloksi. Ulkomaisten osinkojen kanssa toimitaan samoin, mikäli ne ovat osakkeista, jotka ovat peräisin toisesta EU-maasta, ETA-maasta tai sellaisesta valtiosta, jonka kanssa Suomella on osinkoja koskeva verosopimus. Listaamattomien osakkeiden osinkojen ja EU-, ETA- tai verosopimusmaiden ulkopuolelta tulevien osinkojen verotukseen en tässä opinnäytetyössä perehdy tarkemmin, sillä tarkoituksena on käsitellä vain yleisimpiä suomalaisten piensijoittajien käyttämiä instrumentteja Suomen Pankin tilastoon pohjaten. (Verohallinto, 2023.)

5 BITCOIN JA PERINTEISET SIOITUSINSTRUMENTIT

5.1 Vertailtavat instrumentit

Seuraavaksi pyrin havainnollistamaan ja arvioimaan edellä mainittujen instrumenttien ominaisuuksia. Aiemmin tässä opinnäytetyössä olen käsitellyt niin Bitcoinin kuin yleisimmät suomalaisten kotitalouksien ja piensijoittajien käyttämät sijoitusinstrumentit.

Perustuen näihin tilastoihin pyrinkin vertailemaan seuraavaksi Bitcoinin, OP-Maltillinen yhdistelmärahaston, Nordnet Indeksirahasto Suomi ESG -indeksirahaston ja suomalaisten eniten omistaman suomalaisen osakkeen, Nordnetin, kehitystä ja ominaisuuksia muodostaakseni kokonaiskuvaa siitä, miten Bitcoin vertautuu yleisimpiin ja suosituimpiin piensijoittajan käyttämiin sijoitusinstrumentteihin.

5.1.1 OP-Maltillinen

Aikaisemmin viitatussa Talouselämän artikkelin mukaan Suomen omistajamäärältään suurin rahasto oli vuoden 2021 marraskuun päättyessä OP-Maltillinen. OP-Maltillinen on yhdistelmärahasto, joka sijoittaa sekä osakkeisiin että korkoihin. Rahasto pyrkii allokoimaan varansa puoleksi siten, että 50 % varoista on sijoitettuna osakemarkkinoille ja 50 % korkomarkkinoille. Avaintietoesitteessä rajoiksi mainitaan 30 %-70 % kokonaisvarallisuudesta. Rahasto sijoittaa varallisuuttaan pääasiassa rahastoihin, kyseessä on siis ”rahastojen rahasto”. Vertailuindeksin OP kertoo koostuvan useammasta eri indeksistä. Eri rahastoilla joihin rahasto sijoittaa, on omat vertailuindeksinsä, josta OP-Maltillinen rahaston vertailuindeksi koostuu.

OP-Maltillinen on tuote, jonka OP ilmoittaa sopivan aloittelevalle sijoittajalle tai sijoittajalle, jolla ei ole aikaisempaa kokemusta sijoittamisesta. (OP, 2023.) MorningStar -sivuston mukaan suurimmat omistukset rahastossa ovat OP-Amerikka Indeksirahasto ja OP-yrityslaina korkorahasto, jotka yhdessä edustavat n. 23 % rahaston sijoituksista (Morningstar, 2023).

5.1.2 Nordnet Indeksirahasto Suomi ESG

Suomalaisten toiseksi omistetuin rahasto oli vuoden 2021 marraskuun lopussa Nordnetin Indeksirahasto Suomi ESG. Rahasto sijoittaa varansa siten, että se jäljittelee mahdollisimman tarkasti vertailuindeksiään, OMX Helsinki 25 ESG Responsible Gross Index -indeksiä (OMXH25ESGGI). Nimensä mukaisesti rahasto sijoittaa varansa Helsingin pörssin vaihdetuimpiin ESG-periaatteiden mukaisesti kestävä kehityksen kriteerit täyttäviin yrityksiin, joita myös vertailuindeksi seuraa.

Rahasto on perustettu jo vuonna 2014 ja aiemmin vertailuindeksinä käytettiin OMX Helsinki 25 -indeksiä. Tästä syystä myöhemmin nähtävissä kaavioissa nähdään sekä OMX Helsinki 25 - että OMX Helsinki 25 ESG Responsible Gross -indeksiä. Verrattuna OP-Maltillinen-rahastoon, Nordnet Indeksirahasto Suomi ESG on osakerahasto, ei yhdistelmärahasto, ja se sijoittaa varansa vain osakkeisiin. Rahaston suurimmat omistukset tammikuun 2023 lopussa olivat UPM-Kymmene Oyj (9.94 %), Nordea Bank Abp (9.86 %) ja Sampo Oyj A (9.82 %). (Morningstar, 2023; Nordnet, 2023.)

5.1.3 Nordea

Nordea on pohjoismainen finanssiryhmä, joka tarjoaa pankki-, vakuutus- ja muita rahoituspalveluita yksityishenkilöille, yrityksille ja institutionaalisille asiakkaille. Nordea toimii Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa, Virossa, Latviassa ja Liettuassa. (Nordea, 2023.)

Pörssisäätiön laatiman tilaston mukaan vuoden 2022 lopussa suomalaiset omistivat omistajamäärällisesti eniten Nordean, Nokian ja Sammon osakkeita. Opinnäytetyöni tarkoituksen mukaisesti valitsin tämän tilaston perusteella suomalaisten keskuudessa omistetuimman osakkeen, Nordean, vertailtavaksi Bitcoinia ja muita instrumentteja vasten.

Taulukko 3. (Pörssisäätiö, 2022).

Nro. Yhtiö	2018	2019	2020	2021	30.9.2022	31.12.2022
1. NORDEA BANK ABP	220 483	288 251	287 452	296 648	307 364	308 640
2. NOKIA OYJ	229 435	234 418	235 919	224 009	225 924	229 158
3. SAMPO OYJ	105 515	116 255	160 462	185 126	196 600	193 435
4. FORTUM OYJ	115 499	121 834	198 111	197 633	186 360	188 029
5. ELISA OYJ	170 413	163 098	165 055	165 466	164 134	164 097
6. UPM-KYMMENE OYJ	85 896	92 819	105 636	115 908	120 371	124 880
7. FINNAIR OYJ	23 516	25 809	83 920	114 499	118 602	117 256
8. WÄRTSILÄ OYJ ABP	45 052	71 241	100 877	100 303	113 623	115 752
9. NESTE OYJ	56 731	72 863	90 516	102 771	112 759	114 745
10. KONE OYJ	57 997	57 717	68 562	84 241	106 732	106 600
11. VALMET OYJ	40 133	42 317	50 307	54 975	79 701	84 689
12. METSO OUTOTEC OYJ			75 097	79 367	80 306	79 631
13. OUTOKUMPU OYJ	71 642	73 669	76 665	76 732	81 176	79 215
14. KESKO OYJ	36 168	36 574	52 536	60 855	74 107	78 157
15. ORION OYJ	68 267	62 729	68 524	77 394	76 219	76 051

5.2 Riskit

Seuraavaksi käsittelen erilaisiin rahastoihin ja yksittäisten osakkeiden omistamiseen liittyviä riskejä yleisesti. Erilaiset rahastot ja yksittäiset osakkeet altistuvat erilaisille riskeille eri ajanhetkillä, ja yksittäisten instrumenttien riskien arviointi on aina syytä tehdä ennen sijoituspäätöstä. Vertaillessa Bitcoinia, yhdistelmä- ja osakerahastoja sekä yksittäisiä osakkeita on huomioitava, että kaikkiin kolmeen liittyy erilaisia riskejä. Osa näistä riskeistä, esimerkiksi markkinariski, esiintyy kaikkia sijoitusinstrumentteja käytettäessä. On tärkeää nähdä myös riskin suhde tuottoon ja huomioida, että riskitöntä tuottoa ei markkinalta ole saatavissa millään sijoitusinstrumentilla.

Osake- ja yhdistelmärahastojen kohdalla riskit liittyvät pitkälti rahastojen koostumukseen. Kuten aiemmin mainittu, erilaiset rahastot sijoittavat eri kohde-etuuksiin ja tämä tuo mukanaan erilaisia riskejä. Osakerahaston, joka sijoittaa pelkästään osakkeisiin, osuuden arvo nousee ja laskee lähtökohtaisesti samassa suhteessa osakemarkkinan kanssa. Rahasto-osuuden arvoon vaikuttavia tekijöitä on joitakin, mutta esimerkiksi Helsingin pörssin OMX25 -indeksiä jäljittelevän osakerahaston arvo liikkuu lähtökohtaisesti samassa suhteessa kyseisen indeksin kanssa. Yhdistelmärahasto puolestaan pyrkii hallitsemaan

riskiä osakerahastoa enemmän, sijoittamalla osan varoistaan korkomarkkinalle. Tällä tavoin yhdistelmärahasto pyrkii tasapainottamaan rahaston volatiliiteettia, eli tuotto-odotuksen poikkeamaa, sijoittamalla tuottokehitykseltään paremmin ennakoitavaan ja matalamman volatiliiteetin omaavaan kohde-etuu-teen. Jakamalla varojaan korko- ja osakesijoitusten välillä ja riskiä pienentämällä yhdistelmärahastot myös usein tarjoavat vakaamman, joskin yksittäisiä osakkeita tai osakerahastoja matalamman tuotto-odotuksen. Samat teemat riskistä liittyvät myös yksittäisiin osakkeisiin, joskin osakerahasto hajauttaa riskiä omistamalla useampaa eri osaketta, jolloin yhden yksittäisen osakkeen liikkeet eivät vaikuta koko rahaston arvoon yhtä merkittävästi kuin yksittäisiä osakkeita omistettaessa. Yksittäisiä osakkeita omistaessa sijoittaja altistuu huomattavasti osakerahastoa omistavaa sijoittajaa enemmän yrityksen liike-toiminnassa tapahtuville muutoksille, jotka vaikuttavat yrityksen arvostukseen markkinalle. Osakerahasto on altis tälle riskille mutta on jakanut riskiä useamman eri yrityksen välille. (Pesonen, 2016, s. 27–29.)

Bitcoinin riskit liittyvät sen arvon voimakkaaseen vaihteluun ja sen käytön rajoituksiin. Bitcoin on etenkin viimeisten vuosien aikana ollut erittäin volatiili ja sen arvo on vaihdellut voimakkaasti etenkin lyhyellä aikavälillä. Nämä arvon heilahtelut ovat usein olleet myös hyvin suuria. Bitcoinin käyttömahdollisuudet ovat rajoitetut verrattuna perinteisempiin valuuttoihin, ja sen käyttöä sääntelevät monimutkaiset lait ja asetukset, jotka vaihtelevat usein eri maiden välillä. Bitcoin on myös ilmiönä suhteellisen uusi ja sen arvoon voi tulevaisuudessa vaikuttaa myös yleinen suhtautuminen Bitcoiniin ja kryptovaluuttoihin. Mikäli Bitcoin ei yleisty maksuvälineenä tai sijoitusinstrumenttina, siihen liittyvä lainsäädäntö muuttuu voimakkaasti tai sentimentti kääntyy Bitcoin vastaiseksi voi Bitcoinin arvo laskea merkittävästi nopeassakin ajassa. Bitcoin on altis myös tietoturvaan liittyville riskeille kaupankäynnin tapahtuessa pääosin internetin kryptovaluuttapörsseissä, joissa Bitcoineja myös tavataan säilyttää. Tämän lisäksi Bitcoinin likviditeetti voi muodostaa riskin, mikä tarkoittaa, että Bitcoinia voi olla hetkittäin haastavaa ostaa tai myydä. (Ghysels, E., & Nguyen, G, 2019.)

5.3 Kulut

Erilaisia rahastoja omistaessaan piensijoittaja voi tarkistaa rahaston kulut rahaston avaintietoesitteistä. Tärkeimmät kulut, joihin piensijoittajan tulee kiinnittää huomiota ovat rahastoyhtiön rahaston hoitamisesta perimät hallinnointipalkkiot, jotka vähennetään rahaston tuotosta. Rahastoyhtiö voi periä myös merkintä- ja lunastuspalkkioita, jotka ovat kuluja rahaston osuuksien ostamisesta ja myymisestä. Näiden lisäksi rahastoyhtiöt perivät usein rahaston arvopapereiden säilyttämisestä säilytyspalkkioita sekä kaupankäyntikuluja, jotka voivat aiheutua esimerkiksi rahaston salkun arvopapereiden ostosta ja myynnistä. (Pesonen, 2016, s. 130–132.)

OP-Maltillinen yhdistelmärahaston avaintietoesitteessä kulut on jaettu kolmeen eri kategoriaan jotka ovat kertaluontoiset-, jatkuvaluontoiset- ja erityisissä olosuhteissa aiheutuneet satunnaiset kulut. Ensimmäiseen kategoriaan kuuluvat osallistumis- ja irtautumiskulut. Näillä kuluilla tarkoitetaan niitä kuluja mitä rahastoyhtiö, OP, veloittaa sijoittajalta tämän merkityksessä rahastoa tai sitä myydessä. Osallistumiskuluja OP ei rahastosta veloita, mutta irtautumisesta kuluksi on ilmoitettu 0.5 % sijoituksesta ennen sen maksamista sijoittajalle. Jatkuvaluontoisten kulujen alla OP ilmoittaa rahaston hallinnollisten maksujen ja muiden hallinto- tai toimintakulujen olevan 1.4 % sijoituksen arvosta vuosittain. Lisäksi liiketoimikuluja velotetaan 0.03 % sijoituksen arvosta vuosittain. Alla olevassa kuvassa 1 nähdään ote OP-Maltillinen yhdistelmärahaston avaintietoesitteestä, jossa kuluista kerrotaan käyttäen esimerkkinä 10 000 euron sijoitusta.

	Jos sijoittaja irtautuu 1 vuoden kuluttua	Jos sijoittaja irtautuu 4 vuoden kuluttua
Kokonaiskulut	189 €	596 €
Vaikutus vuotuiseseen tuottoon (*)	1,89 %	1,52 %

(*) Tämä osoittaa, miten kulut vähentävät tuottoa sijoitusaikana kunakin vuonna. Sen avulla osoitetaan esimerkiksi, että jos sijoittaja irtautuu suositteluna sijoitusaikana, sijoittajan vuotuiseksi keskimääräiseksi tuotoksi ennustetaan 2,66 % ennen kuluja ja 1,14 % kulujen jälkeen.

Voimme jakaa osan kuluista sen henkilön kanssa, joka myy tuotteen sijoittajalle, jotta voimme kattaa kyseisen henkilön sijoittajalle tarjoamat palvelut.

Kulujen rakenne

Kertaluonteiset kulut osallistumisen tai irtautumisen yhteydessä		Kulujen vuosittainen vaikutus, jos sijoittaja irtautuu, kun 4 vuotta on kulunut
Osallistumiskulut	Emme veloita osallistumiskuluja.	0 €
Irtautumiskulut	0,50 % sijoituksesta ennen sen maksamista sijoittajalle.	50 €
Jatkuvaluonteiset kulut		
Hallinnolliset maksut ja muut hallinto- tai toimintakulut	1,40 % sijoituksen arvosta vuosittain. Tämä on arvio, mikä perustuu tuotteesta vastaavan tahon laskelmiin. Tämä kulu on huomioitu sijoituskohteen päivittäisessä hinnassa.	140 €
Liiketoimikulut	0,03 % sijoituksen arvosta vuosittain. Tämä on arvio kustannuksista, joita aiheutuu tuotteen kohteena olevien sijoitusten ostosta ja myynnistä. Todellinen määrä vaihtelee sen mukaan, kuinka paljon ostamme ja myymme. Tämä kulu on huomioitu sijoituskohteen päivittäisessä hinnassa.	3 €
Erityisissä olosuhteissa aiheutuneet satunnaiset kulut		
Tulosperusteiset palkkiot ja voitonjako-osuudet	Tähän tuotteeseen ei liity tulosperusteista palkkiota.	0 €

Kuva 1. OP-Maltillinen yhdistelmärahaston kulut. (OP, 2022).

Nordnet Indeksirahasto Suomi ESG:n kulut on myös jaoteltu kolmeen eri kategoriaan, jotka ovat kertaluonteiset-, jatkuvaluonteiset- ja erityisissä olosuhteissa aiheutuneet satunnaiset kulut. Nordnet ilmoittaa rahaston olevan kulu-ton, eli sijoittaja ei maksa mitään edellä mainittuja kuluja. Kuvassa 2 ote rahaston avaintietoositteestä, jossa kulurakennetta havainnollistetaan 10 000 euron esimerkki sijoituksella.

	Jos lunastat 1 vuoden kuluttua	Jos lunastat 5 vuoden kuluttua	Taulukko havainnollistaa, kuinka kustannukset vähentävät tuottoasi joka vuosi pitoaikana. Se osoittaa esimerkiksi, että jos lunastat suositellulla pitoajalla, keskimääräinen tuottoasi vuodessa lasketaan olevan 8,52% ennen kuluja ja 8,52% kulujen jälkeen.
Kokonaiskustannukset	0 EUR	0 EUR	
Vuotuiset kustannusvaikutukset	0%	0% joka vuosi	

Korvauksena palveluistaan jakelija, joka myy tuotteen sinulle, voi saada osan kustannuksista, jotka maksat meille. Saat tiedot summasta.

Kustannusten koostumus (euromääräiset summat perustuvat 10 000 EUR sijoitukseen)

Kertaluonteiset merkintä- tai lunastuskulut		Jos lunastat 1 vuoden kuluttua	Maksamasi palkkiot kattavat rahaston hallinnointi-, hallinto-, markkinointi- ja muut kulut, mukaan lukien kohderahastojen vuosimaksut. Vuosipalkkio ei sisällä arvopaperikaupan muuttuvia kustannuksia (välityspalkkiot). Palkkio alentaa rahaston potentiaalista tuottoa ja voi vaihdella hieman vuosittain.
Merkintäkulut	Emme veloita merkintäpalkkiota tästä tuotteesta	0 EUR	
Lunastuskulut	Emme veloita lunastuspalkkiota tästä tuotteesta	0 EUR	
Juoksevat kulut			
Hallinnointipalkkiot ja muut hallinto- tai toimintakulut	0%	0 EUR	Lisätietoja rahaston palkkioista, kuten tämänhetkisistä maksuista, saat jälleennyjältäsi tai rahaston rahastoestiteestä, joka on saatavilla verkkosivuillamme.
Transaktiokulut	0%	0 EUR	
Erikoistilanteissa veloittavat lisäkulut			
Tulosperusteiset maksut	Tästä tuotteesta ei veloiteta tulosperusteista maksua	Ei sovellettavissa	

Kuva 2. Nordnet Indeksirahasto Suomi ESG kulut (Nordnet 2022).

Myös yksittäisiin osakkeisiin sijoittaessaan on piensijoittajan otettava huomioon erilaisia kuluja. Piensijoittajan kannalta merkittävimmät kulut ovat välityspalkkiot ja säilytyskulut. Välityspalkkiot ovat hintoja, jotka välittäjä perii kaupan käynnistä, jotka välittäjä perii toimeksiannon vastaanottamisesta, käsittelystä ja toteutuksesta. Toimeksiantoja ovat sekä osto- että myyntitoimeksiannot, joilla osakkeenomistaja joko ostaa tai myy osakkeita. Säilytyskulut taas ovat kustannuksia, joita syntyy, kun osakkeet säilytetään välittäjän hallinnoimalla arvo-osuustilillä (Saario, 2016, s. 27–33).

Bitcoiniin sijoittaessaan tulee piensijoittajan kiinnittää huomiota välityspalkkioihin, siirtokustannuksiin, valuutanvaihtokuluihin ja säilytyskuluihin. Välityspalkkiot ovat kustannuksia, jotka liittyvät Bitcoinin ostamiseen ja myymiseen välittäjän kautta, hyvin samaan tapaan kuin rahasto- ja osakekaupoissa. Siirtokustannukset ovat kuluja, jotka liittyvät Bitcoineilla käytävään maksuliikenteeseen. Mikäli sijoittaja ei käytä Bitcoinia maksuvälineenä, ei näitä kuluja myöskään muodostu muulloin kuin valuuttaa hankkiessa tai myydessä. Valuutanvaihtokulut tulevat kysymykseen silloin, kun Bitcoineilla käydään kauppaa eri valuutoissa, yleisimpänä Yhdysvaltain dollari ja Euro. Säilytyskulut ovat kustannuksia, jotka liittyvät Bitcoinien säilyttämiseen esimerkiksi kryptovaluuttapörssin tarjoamassa kryptovaluuttalompakossa. (River Financial, 2023.)

5.4 Tuottokehitys

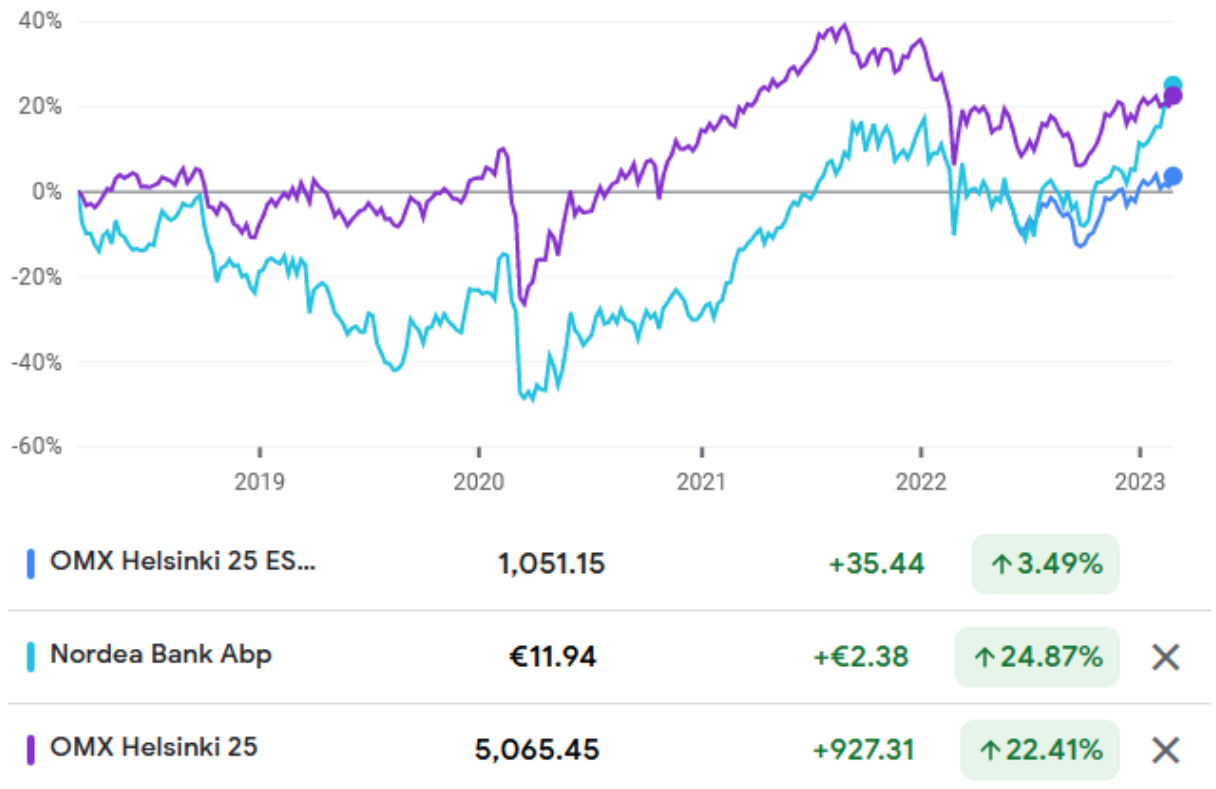
Jotta opinnäytetyöni tuottaisi hyödyllistä informaatiota lukijalleen, tarkastellaan edellä listattujen instrumenttien tuottokehitystä yli ajan yksinkertaisella esimerkillä vertailemalla sijoitetun pääoman kehitystä eri aikaperiodeilla. Jotta vertailtavan datan määrä pysyy tämän opinnäytetyön kannalta kohtuullisena, esitän seuraavaksi kuvaajilla viimeisen viiden vuoden tuottokehityksen. Näistä kuvaajista voidaan arvioida myös sitä, miten sijoitus olisi tuottanut, mikäli se olisi tehty tarkastelujakson aikana, esimerkiksi puolessa välissä. On tärkeää muistaa, että historiallinen tuottokehitys ei kerro mitään tulevaisuuden tuottokehityksestä vaan antaa pelkästään käsitystä siitä, miten kyseinen instrumentti on suoriutunut historiallisesti.

Kuviossa 2 on kuvattu Bitcoinin (oranssi), Nordean (vaalean sininen), OMX Helsinki 25 ESG Responsible Gross Indeksien (tumman sininen) sekä OMX Helsinki 25 indeksin (lila), tuottokehitystä viiden vuoden ajalta. OMX Helsinki 25 ESG Responsible Gross Indeksistä dataa ei ole saatavilla vuoden 2022 maaliskuuta ennen, joten OMX Helsinki 25 indeksin avulla pyritään hahmottamaan pidemmän aikavälin kehitystä.

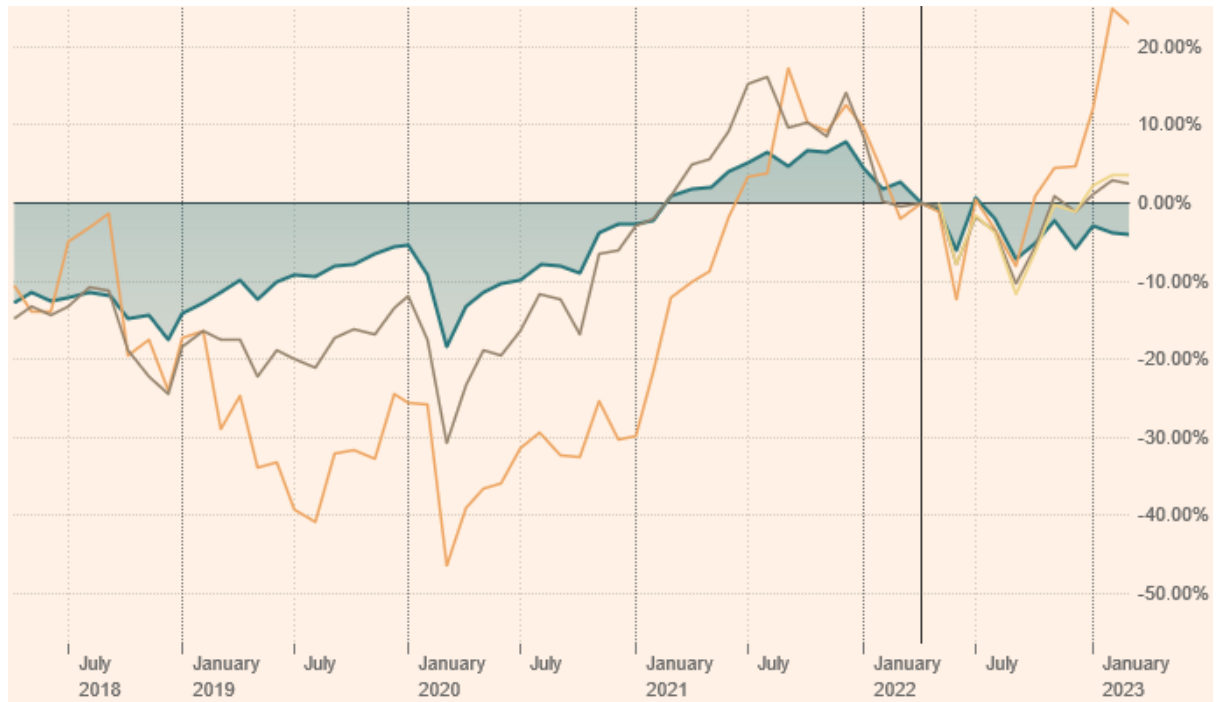
Kuvio 2. Bitcoin, Nordea, Helsinki 25 & Helsinki 25 ESG indeksit (Google Finance, 2023).

Kuvio alkaa 9.3.2018 ja jatkuu aina 3.3.2023 saakka. Merkityksellistä on tarkastella prosentuaalista kehitystä sijoitusaikana. Bitcoin on tarkastelujakson aikana tuottanut 195 % :n tuoton, Nordea 24 % :n (osingot huomioimatta) ja OMX Helsinki 25 22 % :n. Tuoreempi OMX Helsinki 25 ESG Responsible Gross -indeksi on puolestaan tuottanut 3 % :n. laskentahetken, maaliskuun 2022 jälkeen. Jotta kolmesta jälkimmäisestä saataisiin hieman tarkempaa käsitystä, poistetaan seuraavasta kuvioista Bitcoin ja tarkastellaan vielä näiden tuottokehitystä suhteessa toisiinsa.

Kuvio 3. Nordea, Helsinki 25 & Helsinki 25 ESG indeksit (Google Finance 2023).

Ilman Bitcoinia kuviosta voidaan nähdä, että kaikkien kolmen kehitys on ollut jokseenkin toisiaan mukaileva. On tärkeä huomata, että OMX Helsinki 25 ESG Responsible Gross -indeksiä on laskettu vasta maaliskuusta 2022. Seuraavassa kuviossa nähdään vielä Nordean (oranssi) ja OMX Helsinki 25 -indeksin (ruskea) sekä OMX Helsinki 25 ESG Responsible Gross Index (keltainen) kehitys verrattuna OP-Maltillinen yhdistelmärahastoon.

Kuvio 4. Nordea, Helsinki 25 & Helsinki 25 ESG indeksit & OP-Maltillinen yhdistelmärahasto (Financial Times, 2023).

Aikaisempaan pohjaten kuviosta voidaan havaita, että eri instrumentit ovat käyttäytyneet hyvin eri tavalla viimeisen viiden vuoden aikana. Bitcoin, joka on viiden vuoden aikana tuottanut arvonnousua 195 % sijoitetulle pääomalle, on myös nähnyt voimakkaita liikkeitä nousujen ja laskujen muodossa. Volatiliteetti on ollut merkittävää ja mikäli sijoittaja olisi tehnyt sijoituksen esimerkiksi vuoden 2021 ensimmäisellä vuosineljänneksellä, olisi tuottokehitys negatiivinen. Nordean osaketta tarkastellessa voidaan puolestaan havaita, että tuottokehitys on ollut jokseenkin tasaisempaa volatiliteetin suhteen ja kehitys mukailee myös pitkälti OMX Helsinki 25 -indeksin mukaista kehitystä. Nordeaan liittyen on syytä mainita, että osinkoja ei ole otettu tässä huomioon. Nordnet Indeksirahasto Suomi ESG -rahaston vertailu indeksiä, OMX Helsinki 25 ESG Responsible Gross Index, on alettu laskemaan vasta vuoden 2022 alkupuolella, joten siitä saatava informaatio on vielä jokseenkin vajavaista. Ennen ESG-indeksiä rahasto pyrki jäljittelemään OMX Helsinki 25 -indeksiä ja tästä syystä se on myös asetettu yllä olevaan kuvioon.

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

6.1 Tutkimusmenetelmä ja toteutus

Ylempänä käsitellyn teorian lisäksi opinnäytetyöni osana on myös kyselyn avulla suoritettu tutkimus, jonka perusjoukoksi on rajattu 18-vuotta täyttäneet suomalaiset.

Kuten aiemmin mainittu, opinnäytetyöni tarkoituksena on tarjota lukijalleen lisätietoa Bitcoinista sijoitusinstrumenttina ja verrata sitä perinteisiin sijoitusinstrumentteihin, joita suomalaisella piensijoittajalla on käytössään. Aikaisempi rajausta arvopapereihin ja rahastoihin ja esimerkiksi asuntojen pois rajaaminen on tehty myös tutkimusta laadittaessa. Tutkimuksessa kyselyyn vastaajille on kuitenkin tarjottu mahdollisuus listata aiemmin teoriaosassa käsiteltyjen omaisuusluokkien ulkopuolisia omistuksia ja sijoituksia, jotta kokonaiskuva sijoituskokemuksesta ja tottumuksista muodostuisi kokonaisemmaksi.

Tutkimuksen aineisto kerättiin kyselylomakkeella, jonka toteutin Microsoft Forms -sovelluksen avulla. Kyselylomaketta jaettiin verkon eri keskustelufoorumilla ja sosiaalisessa mediassa ja kaikki linkin saaneet pystyivät vastaamaan kyselyyn. Kysely toteutettiin anonymyminä ja se koostui kolmesta eri osasta. Ensimmäisessä osassa vastaajilta kerättiin demografisia tietoja kuten ikä, sukupuoli ja kotitalouden tulonsaajien määrä. Tämän jälkeen kysymykset siirtyivät varallisuuteen ja sijoituskokemukseen. Viimeinen osa käsitteli vastaajien näkemyksiä Bitcoinista sijoituskontekstissa ja siitä, kuinka todennäköisesti vastaaja itse kuvittelisi käyttävänsä Bitcoinia sijoitustoiminnassaan. Kysymykset olivat standardoituja viimeistä kysymystä lukuun ottamatta. Viimeisessä kysymyksessä vastaajia pyydettiin lyhyesti perustelemaan vastaustaan kysymykseen ” Kuinka todennäköisenä pidät Bitcoinin käyttöä sijoitustoiminnassasi seuraavan vuoden aikana?” omin sanoin. Kaikki kysymykset löytyvät tämän opinnäytetyön liitteistä.

6.1.1 Aineiston analysointi

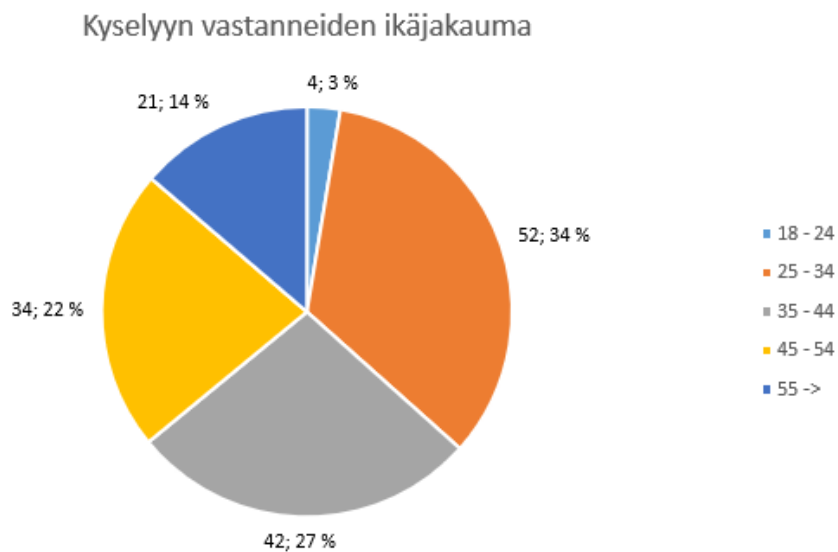
Aineiston analysointiin käytin Microsoft Excel -ohjelmaa, jonka avulla jaoin vastaajat erilaisiin joukkoihin perustuen vastaajien demografisiin tietoihin ja tämän jälkeen vertailin vastausten jakautumista ja niiden eroja eri joukoissa. Pyrin luomaan käsitystä siitä, miten demograafisilta ominaisuuksiltaan, erilaisista varallisuus, tulo ja sijoituskokemustaustan omaavista, ja riskinsietokyvyltään eroavista vastaajista kyselyyn vastanneiden joukko koostuu. Tämän jälkeen pyrin tekemään päätelmiä siitä, kuinka hyvin vastaukset kuvaavat koko perusjoukkoa, kaikkia täysi-ikäisiä suomalaisia. Avoimen kysymyksen vastaukset käsitelin manuaalisesti läpi siten, että luin vastaajien kirjoittamat vastaukset ja tarkastelin niitä suhteessa muiden kysymysten vastauksiin.

7 TULOKSET

7.1 Vastaajien demografinen jakauma ja varallisuus

Kaikista kyselyyn vastanneista 153 vastaajasta naiset edustivat suurinta osaa, 140 kappaletta. 2 vastaaja valitsi jättää vastaamatta ensimmäiseen kysymykseen ja vastauksen ”mies” antoi 11 vastaajaa. Näin naisten osuus edusti 92 % vastaajista.

Kaikista vastaajista 114, 75 %, ilmoitti kotitaloudessaan olevan kaksi tulonsaajaa. Yhden tulonsaajan kotitalouksia vastaajista edusti 38 vastaajaa eli 25 % vastaajista. Kolmen tai useamman tulonsaajan kotitalouksia vastaajista oli yksi. Ikäjakauma vastaajien keskuudessa jakautui siten, että kaksi suurinta ikäryhmää olivat 25–34 sekä 35–44-vuotiaat. Ensimmäisessä vastauksia oli 52 ja jälkimmäisessä 42 edustaen 34 ja 27 % vastaajista. Ikäjakaumaa havainnollistava kuvio 5 alla. Kuviossa on esitettyä vastaajien määrä jokaista vaihtoehtoa kohti sekä vastausten prosenttiosuus kaikista vastauksista.

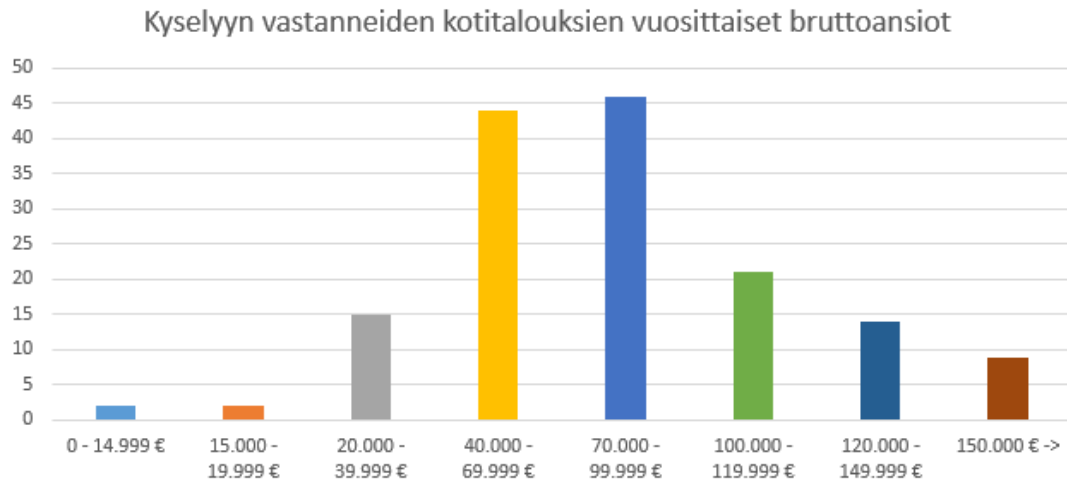
Kuvio 5. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma.

Kyselyssä vastaajia pyydettiin kuvailemaan varallisuuttaan ja varallisuutensa sijoitusastetta. Vastaajilta kysyttiin edustamansa kotitalouden vuosittaisia bruttoansioita sekä nettovarallisuutta. Jälkimmäistä oli avattu vastaajille siten, että tarkoituksena oli arvioida kotitalouden omistuksia velat niistä vähentäen. Kuviossa 6 tulee selvästi esille, että suurin osa vastaajista kuului joko 40.000–69.999 € vuodessa bruttona tienavaan kotitalouteen tai 70.000–99.999 € tienavaan. Yhteensä vastaajista näihin kahteen ryhmään vastauksia tuli alempaan ansioryhmään 44 ja ylempään 46. Yhdessä nämä edustavat 28.8 % ja 30.1 % kaikista vastaajista.

Kolmeen korkeimpaan luokkaan eli 100.000 € ylittäviin vuosiansioihin kuuluvista 37 vastaajasta vain kolme ilmoitti kotitaloudessaan olevan vain yhden tulonsaajan. Suurimmat tulot siis kertyivät lähtökohtaisesti kahdelta tulonsaajalta, joskaan se, miten tulot jakautuivat kotitalouden tulonsaajien kesken ei vastauksista käy ilmi. Jakauman toisessa päässä, 40.000 € alittavissa bruttoansioissa 17 vastaajasta 10 ilmoitti kotitaloudessaan olevan vain yhden tulonsaajan.

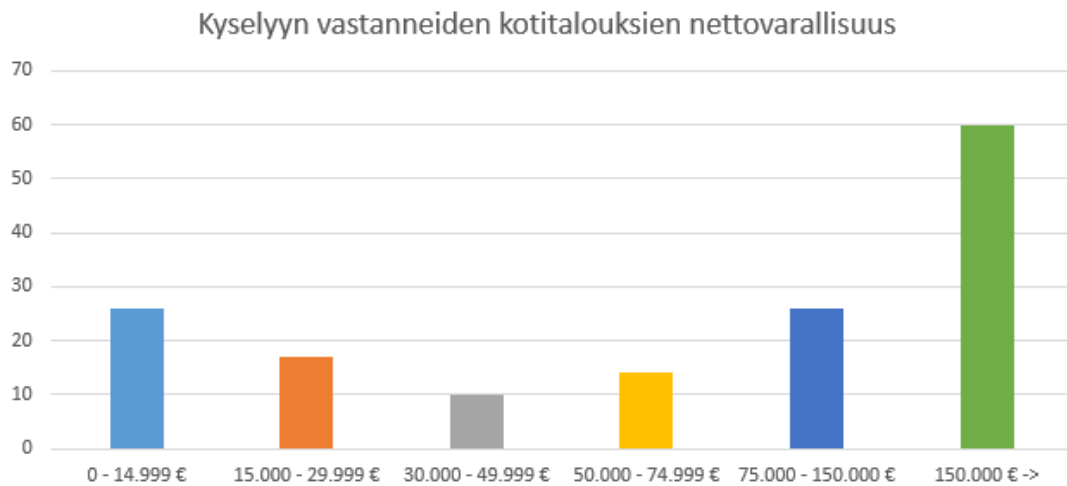
Lukuja voidaan verrata Tilastokeskuksen kokeellisen Tulorekisterin palkat ja palkkiot -tilastoon, jonka mukaan suomalaisten palkka- ja palkkatulojen mediaani oli vuoden 2022 tammikuussa 2968 €. Vuositasolla tämä tarkoittaisi hieman yli 35.000 € vuosittaisia tuloja per palkansaaja. Mikäli kotitaloudessa on

kaksi palkansaajaa, olisi mediaani tällöin noin 70.000 € yhteenlaskettuna mikä vastaa myös kyselyn tuloksia jokseenkin hyvin. (Tilastokeskus, 2022).

Kuvio 6. Kyselyyn vastanneiden kotitalouksien vuosittaiset bruttoansiot.

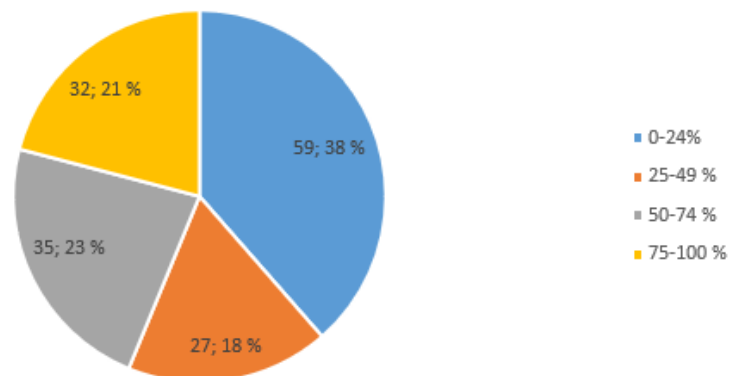
Nettovarallisuuteen liittyvällä kysymyksellä pyrittiin selvittämään, kuinka paljon vastaajien kotitalouksilla oli erilaista varallisuutta. Tarkennus kysymyksessä oli kirjoitettu muotoon ”omistukset – velat”. Yksittäisistä vaihtoehdoista yli 150.000 € nettovarallisuuteen kertyi vastauksia selkeästi eniten, 39.2 %. Sekä 0–14.999 € että 75.000 € - 150.000 € keräsivät molemmat 26 vastausta, näin molemmat edustaen 17.0 % vastauksista. Jakauma nähtävissä alla kuviosta 7. Kotitalouksien nettovarallisuuden mediaani oli Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2019 104 000 €. Tähän lukuun verraten kyselyyn vastaajat edustivat hieman mediaania varakkaampia kotitalouksia. (Tilastokeskus, 2019).

Kuvio 7. Kyselyyn vastanneiden kotitalouksien nettovarallisuus

Nettovarallisuuteen liittyvät kysymykset sisälsivät kysymyksen myös nettovarallisuuden sijoitusasteesta. Kysymyksellä pyrittiin selvittämään, kuinka suuri osa vastaajien kotitalouden varallisuudesta oli sijoitettuna muualle kuin kotitalouden kotina käyttämään asuntoon. Vastaukset jakoutuivat siten, että eniten vastauksia, 59 vastaajaa edustaen 38,6 %, kertyi 0–24 % sijoitusasteeseen. Loput vastaukset 25–49 %, 50–74 % ja 75–100 % keräsivät tasaisesti noin 20 % vastauksista kukin. Alla oleva kuvio hahmottaa vielä vastausten jakautumista tarkemmin. Kahden ylimmän, 75.000 € nettovarallisuuden ylittävän vaihtoehdon valinneiden joukosta 35 ilmoitti kotitaloutensa vuosittaisiksi bruttoansioksi yli 100.000 €. Kaksi alinta bruttoansio luokkaa eivät olleet edustettuina kahden korkeimman nettovarallisuuden valinneiden joukossa.

Kyselyyn vastannaiden kotitalouksien nettovarallisuuden sijoitusaste

Kuvio 8. Kyselyyn vastanneiden kotitalouksien nettovarallisuuden sijoitusaste

Omaisuuksiluokista kysyttiin kyselyn nettovarallisuuteen liittyvässä osiossa. Vastaajat saivat valita eri omaisuusluokkien väliltä ja vaihtoehtoina olivat osakkeet, rahastot, hyödykkeet, valuutat, kiinteistöt (pl. kotitalouden koti), käteinen sekä vaihtoehto, johon vastaaja sai itse kirjoittaa mahdollisesti puuttuvan omaisuusluokan. 153 vastaajasta 33 valitsi yhdistelmän osakkeet, rahastot ja käteinen. Toiseksi yleisin yhdistelmä 21 vastauksella oli osakkeet, rahastot, kiinteistöt (pl. kotina käyttämä omistusasunto) ja käteinen. 15 vastausta puolestaan keräsi yhdistelmä osakkeet ja rahastot. Loput yhdistelmät keräsivät yksittäisiä vastauksia ja erikseen vastauksissa mainittiin mm. design, fyysinen kulta ja antiikki. Korkeimman sijoitusasteen valinneista 32 vastaajasta 29 ilmoitti sijoituskokemukseen yli 5 vuotta. Matalimman sijoitusasteen vastanneiden joukossa jakauma kokemuksen perusteella oli melko tasainen 2–5 vuoden kokemuksen ollessa suosituin 24 vastaajalla.

7.2 Kokemus sijoittajana, riskinsietokyky

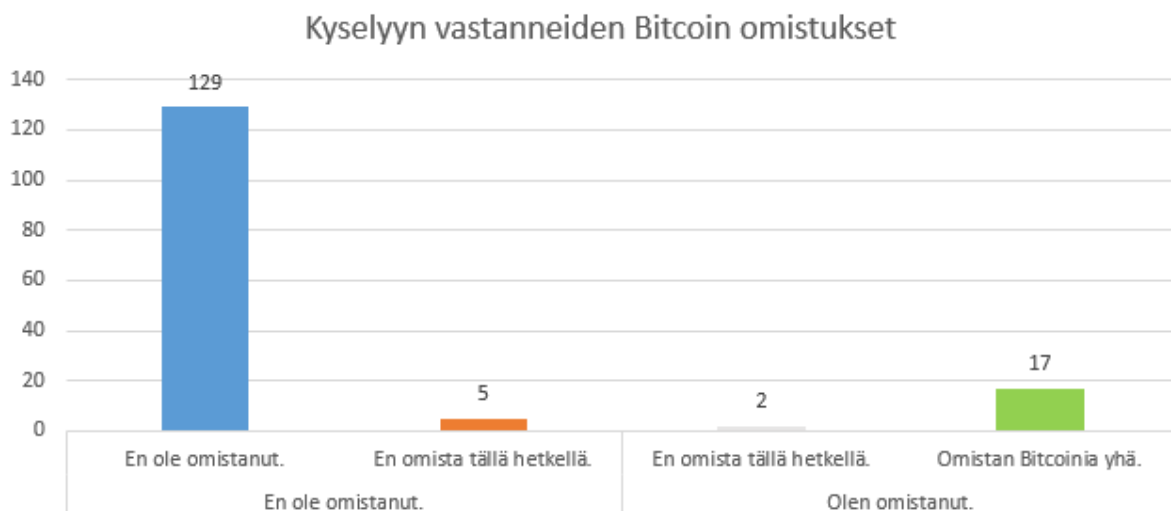
Kyselyssä kartoitettiin vastaajien kokemusta sijoittajana ja riskinsietoa sijoitustoiminnassa. Näiden kysymysten avulla pyrittiin luomaan pohjaa siihen, vaikuttaako riskinsieto tai kokemus sijoittajana olennaisesti näkemyksiin Bitcoinista sijoitusinstrumenttina.

Riskinsietokykyä käsittelevä kysymys oli esitetty muodossa ”mikä seuraavista kuvaa parhaiten riskinsietokykyäni sijoittajana?” ja vastaajille annettiin vaihtoehdot yhdestä viiteen siten, että vaihtoehto yksi oli kuvattu ”pyrin välttämään tappioita” ja vaihtoehto viisi ”haluan korkeita tuottoja sijoituksilleni”. Kaikki 153 vastaajaa vastasivat kysymykseen ja vastausten keskiarvoksi muodostui 3.18. Eniten yksittäisiä vastauksia keräsi vaihtoehto 3 jonka valitsi 63 vastaajaa. Seuraavaksi suosituin oli vaihtoehto neljä 47 vastaajalla. Vaihtoehdon viisi valitsi 10 vastaajaa, joista yhtä lukuun ottamatta kaikki ilmoittivat sijoituskokemukseen yli 5 vuotta. Kuusi näistä vastaajista ilmoitti sijoitusasteekseen 50 % tai enemmän.

Vastaajia pyydettiin ilmoittamaan kokemustaan sijoitustoiminnasta vuosissa vaihtoehtojen 0–1, 2–5 ja yli 5 vuotta välillä. 82 vastaajaa, 53,6 %, vastaajista ilmoitti kokemukseen yli 5 vuotta ja loput vastaukset jakautuivat siten, että 47 vastaajaa ilmoitti kokemukseen 2–5 ja loput 24 0–1 vuotta.

7.3 Bitcoin, kokemukset ja näkemykset

Edellä käsiteltyjen demograafisten ja muiden taustatietojen jälkeen kyselyssä siirryttiin Bitcoinin liittyviin kysymyksiin. Ensimmäiset kysymykset aiheesta liittyivät Bitcoinin tuntemiseen, omistamiseen ja siihen omistaako vastaaja Bitcoinia yhä. Suurin osa vastaajista, 111 edustaen 72.5 % kaikista vastaajista, vastasi kuulleensa Bitcoinista mutta ei tuntevansa sitä kovinkaan hyvin. 34 vastaajaa ilmoitti tutustuneensa ja tuntevansa Bitcoinin hyvin. Loput vastaajat eivät joko olleet kiinnostuneet tai eivät tunteneet Bitcoinia ollenkaan. Suurin osa vastaajista, 129 edustaen 84.3 % kaikista vastaajista, ei myöskään koskaan ollut omistanut Bitcoinia. 19 vastaajaa vastasi omistavansa Bitcoinia, joista 17 vastasi omistavansa Bitcoinia yhä. Kaikkien 19 vastaajan keskiarvo riskinsietokyvystä sijoittajana oli 3.47 mikä on hieman kaikkien kyselyyn vastanneiden keskiarvon 3.18 yläpuolella. Näistä 19 vastaajasta 13 vastasi riskinsietokykyä olevan joko 4 tai 5. Alla olevasta kuviosta vastausten jakautuminen on nähtävillä vielä erikseen.

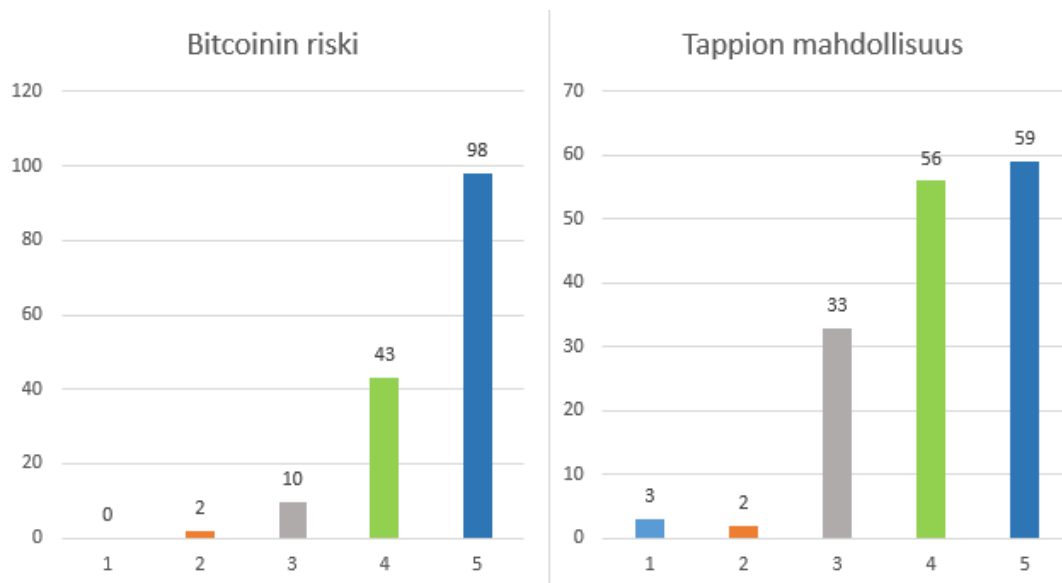

Kuvio 9. Kyselyyn vastanneiden Bitcoin omistukset

Vastaajia pyydettiin kuvaamaan näkemyksiään Bitcoinin riskisyydestä ja sijoitusten mahdollisesta tuotto-odottamasta. Kysymykset oli aseteltu siten (,) että vastaajat saivat valita vaihtoehtoista 1–5 omaa näkemystään parhaiten kuvaavan vastauksen. Bitcoinin riskisyyttä käsiteltäessä asteikoissa 1 kuvasi täysin riskitöntä ja 5 korkeaa riskiä. Vastausten keskiarvoksi muodostui 4.55 tarkoittaen, että kyselyyn vastanneet pitivät Bitcoinia korkean riskin sijoitusinstrumenttina. Vaihtoehto 5 keräsi 98 vastausta ja vaihtoehtoa 1 ei valittu kertaakaan. Suuriosa vaihtoehdon 5 valinneista vastaajista 57 kappaletta, ilmoitti sijoituskokemukseen yli 5 vuotta. Bitcoinin nähtiin siis riskisempänä etenkin kokeiden sijoittajien parissa.

Kysymyksessä, jossa pyydettiin kuvaamaan Bitcoinin sijoitetun pääoman mahdollisuutta tappion tuottamiseen, tukivat vastaukset riskiin liittyvästä kysymyksistä saatuja vastauksia. Vaihtoehdot olivat 1–5 joista 1 kuvasi tappion mahdollisuutta epätodennäköisenä ja 5 puolestaan erittäin todennäköisenä. Vastausten keskiarvoksi muodostui 4.08 joka kertoo siitä, että tappion riski vastanneiden keskuudessa nähtiin hyvin korkeana. Vaihtoehdon neljä tai viisi valinneista vastaajista 115 vastaajasta 66 kuului ryhmään, jotka vastasivat sijoituskokemuksensa olevan yli viisi vuotta. Kokeneimmat sijoittajat siis suhtautuivat hyvin varovaisesti Bitcoinin tässäkin kysymyksessä.

Alla olevassa kuviossa yhdistettynä molempien kysymysten vastausten jakauma.

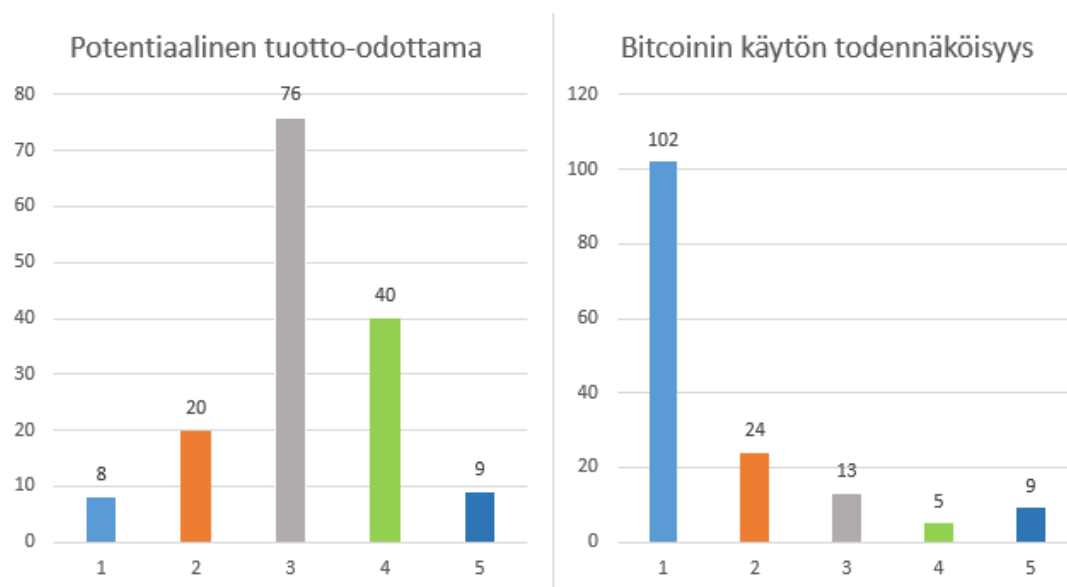

Kuvio 10. Kyselyyn vastanneiden näkemys Bitcoinin riskisyydestä sekä sijoitetun pääoman todennäköisyydestä tuottaa tappiota.

Vastaajia pyydettiin kuvaamaan Bitcoinin sijoitetun pääoman potentiaalista tuotto-odottamaa vaihtoehtojen 1–5 välillä. Vaihtoehto 1 kuvasi matalaa tuotto-odottamaa ja 5 puolestaan korkeaa. Vastausten keskiarvoksi muodostui 3.14 tarkoittaen, että positiivisen tuotto-odottaman potentiaalia pidettiin mahdollisena. Vastaukset jakautuivat siten, että suurin osa, 76 vastaajaa, valitsi vaihtoehdon 3 joka keräsi eniten vastauksia. Vaihtoehto 4 sai vastauksia 40 kappaletta ollen toiseksi suosituin. Tämän jälkeen kyselyyn vastaajia pyydettiin kuvaamaan sitä, kuinka todennäköisenä he pitävät Bitcoinina käyttöä sijoitustoiminnassaan seuraavan vuoden aikana. Asteikkona toimi 1–5 jossa 1 kuvattiin täysin epätodennäköistä ja 5 erittäin todennäköistä. Vastausten keskiarvo 1.66 viittaa vahvasti siihen, että kyselyyn vastanneet eivät todennäköisesti tule käyttämään Bitcoinia sijoitustoiminnassaan. Suurin osa vastauksista, 106 kappaletta, kertyi vaihtoehtoon 1 jonka jälkeen toiseksi suosituimpaan vaihtoehtoon 2 vastauksia tuli 24 kappaletta. Vaihtoehdon neljä tai viisi valitsi yhteensä 14 vastaajaa. Riskinsietokykyä kuvaavien vastausten keskiarvo näiden vastaajien kesken oli 3.57 mikä on vain hieman yli kaikkien kyselyyn vastanneiden keskiarvon, joka oli 3.18. Bitcoinia mahdollisesti tulevaisuudessa käyttävät eivät siis olleet erittäin merkittävästä riskihakuisempia kuin ne vastaajat, jotka todennäköisesti jättävät käyttämättä Bitcoinia sijoitustoiminnassaan.

Tuotto-odottamaa kuvaavassa kysymyksessä vaihtoehdot neljä ja viisi keräsivät yhteensä 48 vastausta. Näistä 32 tuli yli viiden vuoden sijoituskokemuksen omaavilta vastaajilta. Jakauma on mielenkiintoinen, sillä kokeneimmat sijoittavat suhtautuivat Bitcoinin riskiin ja tappion mahdollisuuteen hyvin varovaisesti. Samalla kuitenkin kokeneiden sijoittajien osuus tuotto-odottamaan liittyen oli korkeampi kuin heidän suhteensa kaikkiin vastaajiin.

Alla olevassa kuviossa esitettyä tuotto-odottamaan ja Bitcoinin käytön todennäköisyyteen liittyvät vastaukset.

Kuvio 11. Kyselyyn vastanneiden näkemys Bitcoinin potentiaalisesta tuotto-odottamasta sekä todennäköisyydestä Bitcoinin käyttöön sijoitustoiminnassa seuraavan vuoden aikana asteikolla 1=erittäin epätodennäköinen, 5 = erittäin todennäköinen.

Viimeisessä kysymyksessä vastaajat saivat vielä vapaasti perustella vastauksiaan siitä, miksi he valitsivat tietyn vastausvaihtoehdon kysymykseen Bitcoinin käytön todennäköisyydestä omassa sijoitustoiminnassaan. Kuten aiemmin todettua, valtaosa vastauksista kohdistui vaihtoehtoon 1 joka kuvasi erittäin epätodennäköistä ja vastauksia perusteltiin muun muassa siten, että Bitcoinia ei tunnettu tarpeeksi hyvin tai sen arvonmuodostusta ei tunnettu tarpeeksi hyvin. Bitcoinia pidettiin myös volatiilina mikä koettiin, luotaan työntävänä vastaajien keskuudessa. Vastausten joukosta nousi myös esiin mm. fundamenttien puute sekä Bitcoinin ekologisuuteen liittyvät ongelmat. Vastauksia kohtaan 4 tai 5

kertyi yhteensä 14 ja perustelujen joukossa mainittiin mm. Bitcoinin niukkuus arvioiden, että Bitcoinin arvo tulee nousemaan, kun kaikki Bitcoinit on louhittu. Tämän lisäksi lohkoketjuteknologiaa pidettiin tulevaisuudessa tärkeänä ja korkea volatilitteetti nähtiin tuottoja mahdollistavana tekijänä.

8 OMA POHDINTA

8.1 Tulosten yhteenveto ja arviointi

Kyselyn vastausten perusteella suomalaisen piensijoittajan suhtautuminen Bitcoinin ei näyttäydy kovinkaan suotuisana. Lähtökohtaisesti Bitcoinia pidetään erittäin riskisenä ja volatiilina instrumenttina ja siihen sijoitetun pääoman menettämisen mahdollisuutta korkeana. Bitcoinia pidettiin jokseenkin spekulatiivisena ja fundamenttien ymmärtäminen tai niiden puute nähtiin kielteisenä tekijänä. Osassa vastauksista oli nähtävissä, että Bitcoinilta voisi odottaa jonkinlaisia tuottoja sijoitusinstrumenttina, mutta vastausten perusteella Bitcoinin käyttäminen vastaajien omassa sijoitustoiminnassa seuraavan vuoden aikana on kuitenkin hyvin epätodennäköistä. Kaiken kaikkiaan kyselyn tulosten perusteella suomalainen piensijoittaja ei näe, että Bitcoin voisi tarjota merkittävää hyötyä tai mahdollisuuksia tuottaa lisäarvoa sijoitustoiminnassaan.

Tulosten luotettavuudesta voidaan tehdä joitakin arvioita. Ensimmäisenä on kiinnitettävä huomiota otoskoko. Kyselyn perusjoukkona toimivat kaikki suomalaiset täysi-ikäiset henkilöt ja kyselyyn vastasi 153 henkilöä. Otskoosta voidaan tehdä erilaisia arvioita ja tarkkuuden parantamiseksi otoskoko olisi voinut olla suurempi. Suhteutettuna käytössä olleisiin resursseihin ja aikaan on otoskoko kuitenkin tarkoituksen mukainen, joskaan ei optimaalinen.

Myös demografisista tekijöistä ja niiden vaikutuksesta kyselyn tuloksiin voidaan tehdä erilaisia arvioita. Vastaajista 92 % oli naisia. Verrattaessa perusjoukkoon, kaikkiin suomalaisiin täysi-ikäisiin, on otos selkeästi liian yksipuolinen. On kuitenkin syytä arvioida, vaikuttaako sukupuoli sijoituskäyttäytymiseen merkittävästi ja edustavatko tutkimuksen tulokset perusjoukkoa

luotettavasti, vaikka sukupuolijakauma vastaajien keskuudessa olikin hyvin vahvasti naispainotteinen.

Vastaajien kotitalouksien bruttoansioita ja nettovarallisuutta tulee tarkastella suhteessa perusjoukkoon. Vastaajien kotitalouksien vuosittaisten bruttoansiot jakautuivat jokseenkin tasaisesti ja vastaukset edustivat kansallista mediaania, kuten aiemmin tässä opinnäytetyössä mainittiin. Nettovarallisuus puolestaan oli hieman kansallisia lukuja korkeammalla, kansallisen mediaanin ollessa 104 000 euro kotitaloutta kohden vuonna 2019, joskin tuloksista ei voi tehdä täysin tarkkoja arvioita annettujen vastausvaihtoehtojen ollessa valmiiksi annettuja välejä, joista vastaajien tuli valita omaa nettovarallisuuttaan parhaiten kuvaava (Tilastokeskus, 2019).

8.2 Opinnäytetyöprosessin arviointi

Opinnäytetyö prosessiin liittyi jonkin verran haasteita ja etenkin prosessin alkuvaiheessa aiheen ja opinnäytetyönongelman muodostaminen ei ollut yksinkertaista. Ajatuksenani oli tutkia kryptovaluuttoja laajemmin ja arvioida niiden potentiaalia erilaisissa sijoitustapauksissa. Nopeasti kuitenkin huomasin, että aihetta tulee rajata merkittävästi, kryptovaluutoista valita yksi ja ongelmaa tarkentaa, jotta opinnäytetyö olisi toteutettavissa käytettävien resurssien puitteissa ja jotta siitä olisi mahdollista tuottaa lukijalleen mahdollisesti lisäarvoa tarjoava.

Bitcoiniin itsessään liittyy merkittävästi hyvin perustavanlaatuisia kysymyksiä esimerkiksi sen eettisyyteen ja ekologisuuteen liittyen. Ilmiönä melko tuore ja kansainvälisesti melko vähän säännelty kryptovaluutta ei sijoituskontekstissa ollut yksinkertaisin tutkittava ja huomiota tuli koko prosessin ajan kiinnittää siihen, että lähestyminen pysyisi mahdollisimman neutraalina ja objektiivisena. Koen, että tässä onnistuin jokseenkin hyvin ja prosessin aikana onnistuin myös itse kriittisesti tarkastelemaan omaa lähestymistäni ja arvioimaan lähteiden luotettavuutta vähintäänkin riittävällä tasolla. Lähteet kuitenkin tuottivat jonkin verran haasteita sillä kryptovaluuttoihin ja etenkin Bitcoiniin liittyy paljon erilaisia agendoja, markkinointia ja voimakkaita mielipiteitä puolesta ja vastaan.

Opinnäytetyön tutkimusvaiheessa koin onnistuneeni kohtalaisesti. Kysely keräsi vastauksia hieman odotuksiani enemmän ja näin analysoitavaa dataa oli käytössä enemmän kuin alun perin ajattelin. Tuloksia ja niiden edustavuutta perusjoukkoon nähden käsittelin jo aiemmin, todettakoon kuitenkin, että suurempi ja laajempi otoskoko olisi tuottanut luotettavampia tuloksia. Kysymysten avulla sain kartoitettua suomalaisen piensijoittajan näkemystä Bitcoinin suhteen ja muodostin ymmärrystä siitä, miten Bitcoin ja sen potentiaali sijoitustoiminnassa koetaan.

Jatkotutkimusta varten näkisin, että huomiota on syytä kiinnittää naisten korkeaan osuuteen vastaajissa, joka osaltaan voi vaikuttaa tulosten luotettavuuteen perusjoukkoon nähden. En kuitenkaan lähde arvioimaan sitä vaikuttaako sukupuoli sijoituskäyttäytymiseen, riskinottoon, riskinhallintaan tai muihin kyselyn kannalta merkittäviin ominaisuuksiin tai käytösmalleihin. Tämän lisäksi jatkotutkimuksessa voisi mielestäni käsitellä mahdollisesti kryptovaluuttoja laajemmin ja perehtyä esimerkiksi haastattelujen avulla siihen, miksi Bitcoin tai muut kryptovaluutat nähdään sellaisena kuin ne nähdään. Kyselylomakkeella toteutettu tutkimus ei tarjoa tarpeeksi laajaa ja syväluotavaa aineistoa edellä mainittujen tarkempien tai tarkentavien kysymysten analysointiin. Bitcoin ja siihen liittyvä sääntely, kuten myös ihmisten käsitykset ovat viimeisten vuosien varrella muuttuneet ja oletan tämän jatkuvan tulevaisuudessakin. Tähän liittyen tutkimusta olisi syytä myös päivittää tasaisin väliajoin, jotta tulokset kuvaisivat mahdollisimman tarkasti ja ajankohtaisesti piensijoittajan näkemystä Bitcoinista.

Kaiken kaikkiaan koen, että opinnäytetyöni tarjoaa jonkin verran lisäarvoa lukijalle, joka haluaa lisätietoa Bitcoinista ja siitä, miten Bitcoin perusominaisuuksiltaan vertautuu perinteisempiin sijoitusinstrumentteihin kuten osakkeisiin ja rahastoihin. Tutkimusosan avulla lukija saa myös ymmärrystä siitä, miten muut suomalaiset piensijoittajat Bitcoinin sijoituskontekstissa näkevät ja millaisen Bitcoinin potentiaali nähdään.

LÄHTEET

Adams, M. Forbes Advisor. (2023). Haettu 21.2.2023 osoitteesta <https://www.forbes.com/advisor/investing/cryptocurrency/best-bitcoin-etfs/>

Coinbase. (2023). Buy Bitcoin. Haettu 20.2.2023 osoitteesta <https://www.coinbase.com/buy-bitcoin>

Financial Times. (2023). Haettu 3.3.2023 osoitteesta <https://markets.ft.com/data/funds/tearsheet/charts?s=FI4000036108:EUR>

Ghysels, E., & Nguyen, G. (2019). Price Discovery of a Speculative Asset: Evidence from a Bitcoin Exchange. *Journal of Risk and Financial Management*. Haettu 3.3.2023 osoitteesta <https://doi.org/10.3390/jrfm12040164>

Google Finance. (2023). Haettu 3.3.2023 osoitteesta <https://www.google.com/finance/quote/OMXH25ESGGI:HEL?window=5Y&comparison=HEL%3ANDATA-FI%2CHEL%3AOMXH25GI%2CBTC-EUR>

Grayscale. (2023). Grayscale Bitcoin Trust. Haettu 21.2.2023 osoitteesta <https://grayscale.com/products/grayscale-bitcoin-trust/>

Harma, O. (2022). Talouselämä. Haettu 26.2.2023 osoitteesta <https://www.talouselama.fi/uutiset/suomen-suosituimmat-rahastot-ovat-yhdistelmarahastoja-ja-juuri-nyt-niissa-kytee-vaarallinen-aikapommi/85130eea-cb69-42ab-8f00-cd6a9a1eb2a1>

Investopedia. (2022). Contract For Differences (CFD). Haettu 22.2.2023 osoitteesta <https://www.investopedia.com/terms/c/contractfordifferences.asp>

MorningStar. (2023). Yleiskatsaus Nordnet Indeksirahasto Suomi ESG. Haettu 2.3.2023 osoitteesta <https://www.morningstar.fi/fi/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F00000TH8W>

MorningStar. (2023). Yleiskatsaus Nordnet Indeksirahasto Suomi ESG. Haettu 2.3.2023 osoitteesta <https://www.morningstar.fi/fi/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F00000TH8W>

MorningStar. (2023). Yleiskatsaus OP Maltillinen A. Haettu 2.3.2023 osoitteesta <https://www.morningstar.fi/fi/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F00000NYFS>

MorningStar. (2023). Yleiskatsaus OP Maltillinen A. Haettu 2.3.2023 osoitteesta <https://www.morningstar.fi/fi/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F00000NYFS>

Myllyoja, N., & Kullas, E. (2020). Rahan taju. Alma Talent.

Nakamoto, S. (2008). Bitcoin: A peer-to-peer electronic cash system. Haettu 20.2.2023 osoitteesta <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>

Nasdaq. (2023). OMXH25. Haettu 26.2.2023 osoitteesta <https://indexes.nasdaqomx.com/Index/Overview/OMXH25>

Nordea. (2023). Tietoa meistä. Haettu 2.3.2023 osoitteesta <https://www.nordea.com/fi/tietoa-meista/keita-olemme>

Nordnet Bank AB. (2023). ETF vai rahasto? Haettu 21.2.2023 osoitteesta <https://www.nordnet.fi/fi/opi-uutta/koulu/etf/etf-vai-rahasto>

Nordnet Bank AB. (2023). Nordnet Indeksirahasto Suomi ESG. Haettu 26.2.2023 osoitteesta <https://www.nordnet.fi/markkinakatsaus/rahastolistat/16801606-nordnet-indeksirahasto-suomi>

Nordnet. (2023). Nordnet Indeksirahasto Suomi ESG. Haettu 2.3.2023 osoitteesta <https://www.nordnet.fi/markkinakatsaus/rahastolistat/16801606-nordnet-indeksirahasto-suomi>

Osprey Funds. (2023). Osprey Bitcoin Trust. Haettu 21.2.2023 osoitteesta <https://ospreyfundsi.io/products/obtc/>

Osuuspankki. (2023). OP-Maltillinen. Haettu 2.3.2023 osoitteesta <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/rahastot/kaikki-rahastot/op-maltillinen/>

Pesonen, M. (2016). Sijoituspokkari: Säästäjästä sijoittajaksi. Docendo.

Pörssisäätiö. (2022). Kansanosakkeet. Haettu 28.2.2023 osoitteesta <https://www.porssisaatio.fi/blog/statistics/kansanosakkeet/>

Pörssisäätiö. (2023). Sijoitus koulu Osa 2: Keskeiset käsitteet ja sijoitustermit. Haettu 26.2.2023 osoitteesta <https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/sijoitustermit-ja-kasitteet/>

River Financial (2023). How Bitcoin fees work. Haettu 3.3.2023 osoitteesta <https://river.com/learn/how-bitcoin-fees-work/>

Saario, S. (2016). Miten sijoitan pörssiosakkeisiin (12., uudistettu painos.). Talentum Pro.

Sijoittaja.fi. (2022). Rahaston kulut ja verot. Haettu 3.3.2023 osoitteesta <https://www.sijoittaja.fi/rahaston-kulut-ja-verot/>

Suomen pankki. (2023). Sijoitusrahastojen pääomakanta supistui tuntuvasti vuonna 2022. Haettu 22.2.2023 osoitteesta https://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot2/tilastotiedotteet_fi/historia/2023/sijoitusrahastojen-paaomakanta-supistui-tuntuvasti-vuonna-2022/

Swan, M. (2015). Blockchain: Blueprint for a new economy. O'Reilly Media, Inc.

Tilastokeskus 2022. Palkka- ja palkkiotulojen mediaani 2 968 euroa tammi-kuussa 2022. Haettu 19.4.2023 osoitteesta https://www.stat.fi/tup/kokeelliset-tilastot/tulorekisterin_palkat_ja_palkkiot/mediaani-tammikuussa-2022/index.html

Tilastokeskus 2019. Puolella kotitalouksista nettovarallisuutta yli 104 000 euroa vuonna 2019. Haettu 19.4.2023 osoitteesta. https://www.stat.fi/til/vtutk/2019/vtutk_2019_2021-06-08_tie_001_fi.html

Verohallinto. (2022). Virtuaalivaluutat. Haettu 21.2.2023 osoitteesta <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/virtuaalivaluutat/>

Verohallinto. (2023). Haettu 26.2.2023 osoitteesta https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osakkeiden_myynt/

Vilka, H. (2021). Näin onnistut opinnäytetyössä: Ratkaisut tutkimuksen umpikujiin. PS-kustannus.

Yermack, D. (2014). Is bitcoin a real currency? An economic appraisal. New York University (NYU) - Stern School of Business. Haettu 20.2.2023 osoitteesta https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2361599#references-widget

LIITE 1: KYSELYSSÄ ESITETYT KYSYMYKSET

1. Sukupuoli – Mies / Nainen / En halua vastata
2. Ikä – 18-24 / 25-24 / 35-44 / 45-54 / 55+
3. Tulonsaajien määrä (ansio / pääoma) kotitaloudessani – 1 / 2 / 3+
4. Kotitalouteni vuosittaiset bruttoansiot – 0-14.999€ / 15.000-19.999€ / 20.000-39.999€ / 40.000-69.999€ / 70.000-99.999€ / 100.000-119.999€ / 120.000-149.999€ / 150.000€+
5. Kotitalouteni nettovarallisuus (omistukset - velat) - 0-14.999€ / 15.000-29.999€ / 30.000-49.999€ / 50.000-74.999€ / 75.000-150.000€ / 150.000€+
6. Kotitalouden nettovarallisuudesta sijoitettuna muualla kuin käteisenä / säästötillillä (pl. kotina käyttämä omistusasunto) – 0-24% / 25-49% / 50-74% / 75-100%
7. Sijoituskokemukseni vuosissa – 0-1 vuotta / 2-5 vuotta / yli 5 vuotta
8. Mihin omaisuusluokkiin kotitalouden varallisuutta on sijoitettuna? Voit valita useamman vaihtoehdon ja lisätä puuttuvan vaihtoehdon tarvittaessa. Osakkeet / Rahastot / Hyödykkeet / Valuutat / Kiinteistöt (pl. kotina käyttämä omistusasunto) / Käteinen – talletukset / Muu
9. Mikä seuraavista kuvaa parhaiten riskinsietokykyäni sijoittajana? - 1-5, 1 = pyrin välttämään riskiä, 5 = haluan korkeita tuottoja sijoituksilleni.
10. Mikä seuraavista kuvaa parhaiten tietämystäsi kryptovaluutta Bitcoinista. Voit lisätä puuttuvan vaihtoehdon tarvittaessa. - Olen tutustunut Bitcoiniin, tiedän hyvin. / En tiedä Bitcoinia. / Olen kuullut Bitcoinista, en tiedä hyvin. / Muu?
11. Oletko koskaan omistanut Bitcoinia? – Olen omistanut. / En ole omistanut.
12. Omistatko Bitcoinia yhä? – En omista tällä hetkellä. / Omistan Bitcoinia yhä. / En ole omistanut.
13. Bitcoinin riskisyyttä mahdollisena sijoitusinstrumenttina mielestäni parhaiten kuvaa. - 1-5, 1 = riskitön 5 = korkea riski.
14. Kuinka todennäköisenä pidät Bitcoiniin sijoitetun pääoman mahdollisuutta tuottaa tappiota? - 1-5, 1 = epätodennäköisenä 5 = erittäin todennäköisenä.
15. Kuinka korkeana pidät Bitcoiniin sijoitetun pääoman potentiaalista tuotto-odottamaa? - 1-5, 1 = matalana 5 = korkeana.

16. Kuinka todennäköisenä pidät Bitcoinin käyttöä sijoitustoiminnassasi seuraavan vuoden aikana? - 1-5, 1 = täysin epätodennäköisenä 5 = erittäin todennäköisenä.

17. Miten perustelisit kysymyksen 15. vastaustasi lyhyesti?